

Фонд Р-3567 1 Справа 176
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ
Тернопільської області

Архів з біографії
Горьківської Бердичівської округи ОЧУ

ПАПКА

для 176

паперів

Інформаційно-біографічний матеріал.
Поліава Г. М., Чоловікська поезія
Більшовицьких і комуністичів в Україні" (1947р.)
Машини

20 р.

Українські документи: 1947р.
Київський документів: 1
Київський архівів: 45
Збірки: поетичною

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
Тернопільської області
Р-3567 1 176
Фонд Опис Справа

A.

1

Полтава П.М.

КОЛОНИАЛЬНА
ГОСПОДАРСЬКА ПОЛІТИКА
БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ІМПЕРІАЛІСТІВ
В УКРАЇНІ

2

ПОЛТАВА П.М.

ВІСНОВАНА
ГОСПОДАРСЬКА

КОМПАНІЯ

ЗАКОННО ВІДКРИТА

ІНТЕРЕСАМИ

УСЬОГО

ПОЛТАВА

КОЛОЇЯЛЬНА

ГОСПОДАРСЬКА ПОЛІТИКА
БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ІМПЕРІАЛІСТІВ

В УКРАЇНІ

Б р е х н я :

"Особливість розв'язання національного питання радянською владою полягає в тому, що вона не лише декларувала національні права, але створила матеріальні гарантії, які забезпечують здійснення українським народом цих прав".

(Мануїльський).

Цими ж словами п р а в д а :

"Особливість розв'язання національного питання радянською владою полягає в тому, що вона не лише декларувала національні права, на практиці ж створила такі матеріальні гарантії, які цілковито виключають здійснення українським народом цих прав".

Імперіалістична колоніальна політика сталінської кліки в Україні визначається не лише політичним поневоленням - цілковитим політичним узалежненням т.зв.УССР від Москви, всесоюзного імперіалістичного центру; не лише культурним поневоленням - русифікацією всіх ділянок українського життя та здушенням усіх самостійних його проявів, - але й виразною господарською грабіжжю України, колоніально-однобічним характером її господарства, жадливою експлуатацією працюючих українських мас. Як в галузі політичних прав і культури, так і в галузі господарства України большевицька кліка:

- 1/ являється переємником імперіалістичних ідей російських царів;
- 2/ практично перекреслює всі формальні заяви про "рівноправність" націй та їх право на

"свобідний всебічний розвиток" в системі СССР;

3/ намагається закрити справжню імперіалістичну природу своєї політики високими брехливими гаслами.

На підставі матеріялів, що ними зараз розпоряджаємося, постараємося нижче показати цю імперіалістичну природу большевицької політики в галузі господарства України.

1. Україна - колонія царського імперіалізму

Щоб зрозуміти, в якій мірі Сталін і його кліка являються пересмичками царських імперіалістичних ідей, господарського грабунку і поневолення, зупинимося коротко над становищем України в тому відношенні у царській Росії.

Недовго по Переяславському договорі в 1654 р. український народ вже почав відчувати його наслідки. Лише це не були наслідки "допомоги", як про це брехливо, говорила царська, а тепер говорить сталінська історіографія, а наслідки постійні і перемаршів царських полків: військові ревізиції, податки, солдатська грабів. Військові ревізиції, самовільні податки на утримування військових царських частин були першою формою експлуатації українського народу імперіалістичним царем.

Особливо, далися українському народові в знаки ревізиції царської армії з зв'язку з турецькою війною в 1735 р.:

"Україна була головною базою для цієї війни, на ній спали найважчі тягарі як безпосередньою кчастью українських козаків у війні, так і зпровізацією цілої царської армії, постачанням підвод для обозу і погоничів (форшманів). (Д. Дорошенко, "Нарис Історії України", т. II).

Перший похід не вдався. В другому поході в 1737 р., при відступі з Очакова загинуло кілька тисяч людей і коло 40,000 коней і волів, взятих з України". Війна тяглася до 1739 р.

"Для гетьманщини наслідки цієї війни були дуже тяжкі. Передовсім, згинуло багато людей, десятків тисяч козаків і не менше того селян, які служили в обозі. Загибло дуже багато худоби, коней і волів, через що край дуже зuboжив. Недавно знайдені офіційні дані показують, що за час війни було пригнано до строївої і обозної служби 157,300 козаків і 205,000 селян, з них згинуло 34,000 людей, що при всьому населенні - 1,000,000, становить дуже великий відсоток. Коней загинуло коло 47,000. Всього край зазнав утрат на 1,5 млн. крб. - колосальна сума для того часу. Волів і коней царське командування забрало з України на 146,365 крб. і ця сума не була повернута. Так не повернуто 148,188 крб. за провіант і фураж та 30,858 крб. за вози і всякий струмент. Волів зреквізовано в 1735 р. - 20,000, в 1737 р. - 24,000 - 30,000 куплено за гроші. Сільське господарство в край дуже впало. Прм., в одному з найбільших полків - Ніжинським, що мав 140,000 душ населення і звичайно споживав 1,500,000 пудів збіжжя, в 1737 р. було забрано з поля всього 1,600,000 пудів; так само зменшилася продукція збіжжя і по інших полках: Чернігівському, Лубенському, тощо. В 1737 р. стояло на Гетьманщині постоем 75 царських полків (з них 25 кінних), в 1738 р. - понад 50 полків і все це годувалося коштом місцевого населення". (Дорошенко, там же) 1736 р. відновилася Черговою формою колоніальної господарської політики царів в Україні являлося насаджування на українських землях царських вислужників для закріплення тут своєї влади.

Петро I-ий по перемозі над Мазепою від Полтавою 1709 р. : "роздав великі земельні маєтки, сконфісковані у прихильників Мазепи цілій низці генералів і вельмож, серед яких більша частина були німці: Вайсбах, Рооп, Дуглас, Міміх та інші. Всі вони й адміністратори з чужинців і поміщиків, походилися в Україні, як у завойованому краю і дозволяли собі на всякі надужиття, всякі насильства над місцевим населенням. Нові земельні

власники, не будши певні, як довго вони будуть во-
лодіти, старалися, яко мога швидше, збагатітися і
страшенно висискували підвладних їм українських
селян... Деякі царські вельможі, не обмежуючись
тим, що їм дарував цар або з царського наказу
гетьман самовільно захоплювали залишені маєтки.
Так Меншиков до подарованих йому маєтків на пів-
нічній Чернігівщині самовільно приєднав цілі
дві козацькі сотні - цебто дві округи, а козаків,
які там мешкали, обернув у своїх кріпаків і при-
нимав мушувати відбувати панщину". (Дорошенко, там же).

В 1764 р. утворено з земель південної України
"Новоросійську губернію". З цього часу почина-
ється сильна колонізація півдня України. Чужона-
ціональним, вислужницьким елементом, що його наси-
лав у своїх імперіалістичних царський уряд. Був
опрацьований для заселення губернії "План о за-
основанні Новоросійской губернії". В "плані"
передбачувалось розширення торгівлі, притягнення
купців і ремісників з російської імперії...
Великоросійський елемент був у Новоросійсь-
кій губернії досить значний: для Єлисаветград-
ської провінції (сьогодні Кіровоград) він пред-
ставлений по-давньому старобриадниками... для
Єкатеринівської (сьогодні Дніпропетровськ) -
однодвірниками, чисельність яких була досить зна-
очна. Так переселялися державні селяни з Севської
провінції, з Орловської і Курської". ("История
Марксист", 1941 рік, ч. 6.)

Якщо йдеться про національний склад купець-
кої веретви, то "... великороси займали (разом
купці і цехові) перше місце - 65,1%, українці -
друге - 24,5%... Купці-росіяни були робом з
Орла, Брянська, Севська, з Тульської, Калужкої,
Курської губерній... В той же час виділяються,
як більш значні капіталісти Пашутін, Красногла-
зов, Судилін, Севхонські... (там же).

Так, отже, колонізуючи загарбані території ви-
служницьким, собіє відданим елементом, підкуплю-
ючи його за ціну експлуатації народних мас, цар
будував свою, ганебної пам'яті, імперію.

В особливий спосіб експлуатували царські імперіялісти робочу силу в Україні, що доводило в результаті до фізичного винищення українського народу.

За Петра I-го "...десятки тисяч українських козаків виганялися на далеку північ на тяжкі примусові роботи: копали канали кругом Ладозького озера, будували на фінських болотах столицю Петербург, або ж копали лінію укріплень на далекому півдні понад Каспійським морем на Кавказі, де убойчий нездоровий клімат пожирав серед козаків тисячі жертв. В 1717 р. 10,000 козаків під проводом генерального хорунжого Івана Сулими вислано копати канал між Волгою і Доном коло Царицина. В 1717 р. туди ж виряджено новий відділ козаків, а частину вислано будувати укріплену лінію над річкою Терек на Кавказі. В 1721 р. звелено вислати на Ладозьке озеро копати обхідний кругом озера канал - 12,000 козаків. З них за кілька місяців померло від голоду, голоду і від хвороб 8,400 людей. На другий рік на зміну їм було вислано знову нових 12,000 козаків. З них також загинуло кілька тисяч, а більшість, тих, що залишилися живими, повернулися додому каліками, з відмороженими руками або ногами. Праця на тих "каналних роботах" тяглась аж до 1725 р., на ній загинуло, як обраховують дослідники, 30% козаків з цих, що були вислані до Ладозького каналу. В 1731 р. для копання лінії укріплення на стіну, понад Азовським морем, було вислано 20,000 козаків і 10,000 селян, а в наступному році - нових 30,000 людей, і т.д. Звичайно, що найменше половина цих людей гинула від тяжких умов життя і праці". (Дорошенко, там же).

Дуже поважних обмежень з боку царського уряду зазнавала також українська торгівля. "Українська торгівля мала інші торговельні шляхи та інші торговельні зв'язки, ніж російська, яка знаходилась, на, без порівняння, тяжчому рівні розвитку... Заходи проти української торгівлі починаються негайно після приєднання України до

Росії та досягають свого апогею (доходять до найвищих меж - прим. авт.) за часів Петра I". ("Сучас. Проблем. Економік. України", Садовського, том I.).

Україна була торговельно в першій мірі зв'язана з Польщею та Німеччиною, там був головний ринок збуту її продуктів, і туди йшов її вивіз. Цей вивіз йшов головно до Шлезька та балтійських портів. В 1701 р. цар Петро видав указ, щоб українські купці їздили лише до Азова, а щоб до балтійських народів не їздили. Далі було заборонено привозити в Україну цілі категорії закордонного краму й, нарешті, виключено з приватної торгівлі цілу низку продуктів, монополізованих царським урядом". Коли ж вивіз через Азів виявився неможливим, тоді:

"Наказується везти товари до Архангельська". Коли зважити, який далекий був Архангельськ до України, як довго треба було їхати до нього; коли взяти до уваги, що від Москви до Архангельська транспорт йшов тільки зимою по санній дорозі, бо інші місяці року через непрохідні болота майже не було переїзду, коли пригадати, нарешті, що північне море замерзало на більшу частину року, та й самий шлях кругом Скандинавії до Європи був страшенно довгий, - то ми зрозуміємо, що такий наказ просто вбивав експорт тих таких важливих в українській торгівлі продуктів".

В 1714 р. вийшов наказ, що взагалі забороняв вивозити українські продукти: прядиво, шкіру, сало, віск, олію, щітину, і цілу низку інших до чужоземних портів, - їх можна було везти тільки до російських портів: Риги, Петербургу, а до далекого Архангельська. Це було новим тяжким ударом для української торгівлі. В 1719 р. заборонено вивозити за кордон українське збіжжя. В наступні роки пішли нові обмеження, які, врешті, звели український транзит експорту за кордон до мінімуму. Забороняючи деякі категорії продуктів для вивозу за кордон, царський уряд

дуже знижує ціни на ті продукти на українському ринку. Тоді він сам експортує по дешевих цінах цей продукт і продає його закордон, так в 1712 р. уряд закупив на 100,000 рублів прядыва і продав усе через Архангельськ закордон". (Дорошенко, там же)

"Опанування берегів Чорного моря і розподіл Польщі поставили перед царською економічною політикою нові завдання. Вони подягали в підпорядкуванні українського ринку впливам царського торговельного капіталу.

"В першій половині XIX ст. відбувається боротьба за український правобережний ринок між царським капіталом і капіталом польським та пруським, які мали на тому ринку міцні позиції. Царський уряд цілою низкою заходів митної політики підтримував цю експанзію царського капіталу на Правобережну Україну. Поруч з тим відбувається також, за допомогою царського казначейського уряду, експанзія царського торговельного капіталу на південь України. Українська торговельна класа в результаті всіх цих заходів у середині XIX ст. рішучо і повно відсувається на задній план". (Садовський, "Суч. пробл. екон. України" т. I. підкреслення авт.).

В такій політиці царського імперіялізму по відношенні до української нищіву торгівлі слід не виразне намагання зліквідувати господарську самостійність України, узалежнити її цілковито від імперіального центру, надати Україні характер господарського придатку до господарської системи імперії. Така політика економічного зuboжіння, культурного застою вела, в свою чергу до суспільного скалічення українського народу. (Удар по українській торгівлі нищив одночасно українську купецьку верству, яка в той час являлася передовою частиною кожного народу), до загального відставання народу від всіх великих суспільних перемін, до в той час відбувалися, вела, отже, до стану, властивого всім колоніальним територіям і народам.

Колоніальний характер царської імперіалістичної політики в галузі господарства України став

де більше виравним в період капіталістичного розвитку господарського життя в б. царській Росії.

Про такий саме характер говорить торговельний біланс України з перед першої імперіялістичної війни.

"В збірнику" "Комісії електрифікації України" М.М. Галицький приводить такі дані щодо експорту й імпорту України в довоєнний час:

	експорт		імпорт		перевага
	млн.р.	%	млн.р.	%	
харч. продукти	663,2	34,1	37,1	14,8	- 626 млн.
тварини	24,7	3,1	0,1	0,0	- 24,7уб.
сировина і півфаб.	91,5	11,6	66,8	24,9	- 26,7 "
готові вироби	9,5	1,2	158,8	60,8	- 149,3 "
Разом	788,9	100,0	262,8	100,0	- 677,4 "
з них з Росії					149,3 "
з інших країн					528,1 "

(Україна взята в межах 9 губерній).

У статистичному щорічнику "Україна" за рік 1926 (видання ЦСУ) наведені такі пересічні дані за рр. 1909-1911:

	експорт в		імпорт
	млн.руб.	за той час	
харч. продукти	337,8	за той час	
продукти тваринні	3,4	в загальній	
сирови і півфабрик.	26,3	сумі	
вироби	0,3		
разом	368,3	106,2 млн.руб.	

(Наводимо за Гловінським, "Суч. пробл. України т. I).

Пригляньмося уважно наведеним даним. Україна до першої імперіялістичної війни вивозила найбільше харчевих продуктів, найменше - готових промислових виробів. Вартість вивезеної сировини і півфабрикатів значно перевищує вартість вивезених готових виробів. По стороні ввозу натомість вартість ввезених готових виробів, перевищує значно всі інші позиції, з того робимо висновки, що: 1/в господарській системі б. царської імперії Україна являлася головним постачальником сільсько-господарської промислової сировини;

2/ в Україні розбудовано слабу по своїй величині і низькоякісну промисловість (вивіз півфабрикатів для викінчення туди, де існувала високоякісна промисловість, головню, до промислових російських центрів).

І ніяк не змінює цих тверджень факт, що в промисловому відношенні імперія царська імперія була відсталою країною. Царський імперіялістичний уряд підтримував розвиток Ленінградського та Московського промислових осередків, не зважаючи на те, що ці осередки не мали сировинної бази на місці, а працювали на привезеній головню з України сировині, на привезеному вуглі і залізі. Царський імперіялістичний уряд розвинув досить сильну текстильну промисловість в центральних районах і зовсім не розвинув її в Україні. З обробної промисловості розвинулося лише цукроварство. Цукрова промисловість України покривала в той час запотребування всього імперського ринку. Товари ж мануфактурні (текстильні) становили 57,9% всього зовнішнього товарообміну України з іншими частинами царської імперії. (Глівінський, там же).

"Україна мала в машинобудуванні не велику питому вагу (одну п'яту), далеко не відповідаючи її питомій вазі в металургії (чотири п'ятих: при тому українське машинобудування оснащувалося лише двома видами - сільсько-господарським і тракторним... Продукція литевого чавуну в Україні становила 73,6% цієї продукції на терені імперії, текстильна промисловість в чотири п'ятих була сконцентрована в центральному районі" (Баранський, "Екон. геогр. СССР", 1933 р.).

Імперіялістична політика царів в галузі господарства України виразно змагала, отже, щоб:

1/ якнайбільше грабити український народ шляхом військових реквізицій, податків військових частин, відповідною митною політикою, відбиранням земельних маєтків від українців;

2/ тісно закріпити Україну за собою через насаджування на українську територію підкуплених собою, на рахунок грабежі народних мас усієї ім-

- першій, а України в першу чергу, своїх вислужених генералів і офіцерів, чиновників, купців, забаламучених селян;
- 3/ відірвати Україну від системи світового господарства і втілити її в систему господарства своєї імперії;
- 4/ гальмувати дусебічний розвиток українського народу, а через це скалічувати його;
- 5/ гальмувати всебічний розвиток господарства України, надавати йому однобічний напрям, використовувати Україну, в першу чергу, як сировинну базу для промисловості метрополіс;
- 6/ де найвищих меж експлуатувати робочу силу України.

"Такі цілі переслідувала царська політика не лише в Україні, але у всіх своїх країнах: на Закавказзі, в Середній Азії, на Сибірі. Царський уряд будував своє господарство, придержуючись точно принципу, встановленого всіма імперіалістичними догочасними державами. Цей принцип це попірання розвитку господарства, а особливо промислового в метрополії і гальмування господарського розвитку окраїн.

"Суснільно-політичний устрій царської Росії не лише цілковито гальмував розвиток її продуктивних сил, але й надавав тому розвиткові величезну територіальну й рівномірність. Якщо вся царська Росія була слугою західно-європейського капіталізму, то в середині Росії її колоніальні окраїни були слугами метрополії. Метрополія експлуатувала колонії, які служили доставцем сировини для промисловості і покупцем готових виробів. Промисловість була скупчена на території "корінної Росії", а розвиток колоніальних окраїн всяко гальмувався в інтересах царської російської буржуазії". (Барановський, там же).

Як приклад імперіалістичної політики російської буржуазії наведемо її політику в галузі текстильної промисловості:

"Головна із текстильних галузей - бавовняна, яка займила більше як три п'ятих загального числа робітників-текстильщиків, склалася в пов-

тому відриві від своєї сировини. Промисловий центр (район Москва - прим.ред.) діставав бавовну на половину з-за кордону (з США), на половину із своїх колоній - Середньої Азії і Закавказзя, які в свою чергу були примушені купувати тканини, зроблені з їх бавовни на фабриках промислового центру. Крім промислового центру, кілька текстильних фабрик побудовано в Ленінграді" (Барановський, там же).

В результаті понад 250-річного поневолення України царськими імперіялістами і такої їх політики Україна до революції 1917 р. являлася типовою колоніальною випадковою країною, Україна в складі імператорської Росії мала майже виключно сільсько-господарський характер, не зважаючи на величезні багатства промислової сировини на своїй території. Початкова промисловість була слаба і низькоякісна. Багато землі перейшло в руки царських вислужників, запеклих агентів царського імперіялізму в Україні. Міста опанували підкуплені чужинці, наслани сюди імперіялістом - царем. Коштом багатства українського народу, коштом перерваних тисяч існувань наших братів, блискуче росли багатства і ганебна слава центрів царської імперії - Петрограда і Москви.

II. Дореволюційні брехливі заяви
більшовиків та їх' дореволюційна
імперіялістична політика

Большевики підняли революцію під гаслом перебудови царської Росії також в напрямі "знищення національного і колоніального граблення", за "рівноправність всіх націй", за право кожної нації на "самовизначення аж до відокремлення". Принцип рівноправності націй вони формально розтягали в дореволюційний період також і на галузь господарства окремих національних територій.

Сталін, обстоюючи в своїй брошурі "Марксизм і національне питання", - по культурній автономії окремих національностей говорив, що: принцип територіальний "Вона (територіальна автономія - прим.ред.) дає можливість найкраще використати

природні багатства областей і розвинути природні і розвинути природні сили, не дожидаючи рішень чужого центру". (Підкреслення наше - поим. ред.).

Ленін, обстоюючи право кожної нації на "самовизначення аж до відокремлення", водночас сильно наголошує на потребу злиття різних центральних національних територій в один державний організм. "При інших рівних умовах, свідомий пролетаріят завжди обстоюватиме більшу державу... Але не дозволено було б забувати, що, обстоюючи централізм, ми обстоюємо виключно демократичний централізм... Демократичний централізм не виключає... не виключає місцевого самоврядування з автономією областей, що відзначаються особливими господарськими й побутовими умовами..." (Ленін, "Критичні замітки з нац. питання", підкр. Леніна).

Як Ленін, так і Сталін, визнаючи, отже формально за народами царської Росії "право на самовизначення аж до відокремлення", так само формально признавали їм і право на самостійну організацію господарського життя в окремих національних територіях, на цілковиту господарську рівноправність з іншими частинами б. царської Російської імперії. Навіть обстоюючи потребу злиття окремих національних територій в одну державу. Ленін особливо підкреслював, що це повинно статися "при інших рівних умовах" - тобто і при різних господарських умовах, як для центральних, так і колоніальних територій царської Росії.

Вже перші, однак, практичні пореволюційні кроки большевицької кліки розкрили всю забриханість її програми в національному питанні. Підступно прикриваючись гаслом допомоги пролетаріатові других націй в його боротьбі з внутрішньою "контреволюцією", вона на всіх чужонаціональних територіях б. царської Росії старалася поза відомими соціальними переминами встановити той самий режим, який був там дотепер - режим експлуатації колоніальних окраїн імперіальним центром, режим господарського грабунку.

Це особливо видно у відносинах, які почали укладатись між УССР та РСФСР. Замість розрібки питань української економіки і намічення зв'язку з її потребами тих конкретних завдань, які стоять в обсягу економічної політики з погляду інтересів народного господарства України і ССРСР, у загальносоюзних чинників панував підхід до цих питань чисто політичний. В тезах про українську справу, уложених 1919 р. керувачими комуністичними чинниками, питання господарської політики в Україні трактується в тісному зв'язку з політичними завданнями советської влади. Перший пункт цих тез, звучить так: "Закріплення пролетарської диктатури на Україні... можливе лише з допомогою советської Росії і російської комуністичної партії. Лише при тісному об'єднанні цих постанов, що обслуговують справу сторони і при тісному об'єднанні господарсько-економічному - цебто при централізації підрахунку і розподілу як наших сил, так і матеріальних багатств Росії та України, можлива перемога робітників і селян на Україні". (Підкр. наші).

Господарська політика большевиків в Україні диктувалась, з одного боку, тим спеціальним становищем, в якому вони опинились в Україні і яке їм казалось якнайсильніше підпорядкувати українське економічне життя інтересам і потребам центральної советської влади. З другого боку, впливав на ту політику той загальний принципіальний централістичний підхід, який є типовий в цілій схемі большевицького будівництва. Ці централістичні моменти виразно підкреслені як резолюцією УІІІ з'їзду російської комуністичної партії про завдання господарського будівництва "максимальне об'єднання цілої господарської діяльності країни по одному державному шляху, так і тезами в національній справі Сталіна, що їх ухвалив був 7-ий з'їзд партії. Ці тези висувають необхідність федерації советських республік, при чому аргументи на користь її є часто централістичного покрю. "Загальні інтереси советських республік, - зазначається в цих тезах, - з одного боку, а від-

новлення зруйнованих війною продукційних сил, з другого боку, і необхідна харчова допомога нехлібним республікам від хлібних з третього боку, владно диктують державну спілку окремих республік", "Федерація советських республік, збудована на спільності військової і господарської справи", говорить далі, "є тою загальною формою державної спілки, яка дає можливість забезпечити цілість і господарський розвиток як окремих республік, так і Федерації в цілому". (Садовський, "Суч. пробл. екон. України" т. I.).

Ці нові централістичні "теорії" господарського грабунку практично здійснювалися більшовиками в рр. 1918-21, в період т. зв. воєнного комунізму. Вистане сказати, що однією з безпосередніх причин першого більшовицького збройного нападу на Українську Народну Республіку в грудні 1918 р. була, між іншими, відмова тодішнього українського уряду - Української Центральної Ради від поставання центральним російським районам хліба з України. Ленін зовсім одверто закликав Петроградських і московських робітників до збройного походу по хліб на Україну. На окупованих собою коротко в 1919 і потім 1920 рр. землях України більшовики, за допомогою озброєних робітничих загонів "комітетів бідноти", під гаслом конфіскації всіх "хлібних лишків", вперше по-варварськи ограбили український народ, українське селянство зокрема.

На 7 всеросійському з'їзді рад в грудні 1922 р., що прийняв план "нової економічної політики", Сталін, вказуючи на потреби об'єднання советських республік в одну союзну державу, на перший план висунув аргументи внутрішнього-господарського характеру. Він говорив про потребу об'єднання всіх господарських ресурсів: "... для більш національного їх використання і розвитку основних галузей господарства, які становлять становий хребет радянської влади в усіх республіках". Далі, згідно міркувань Сталіна, до об'єднання змушує: "... природний поділ праці, який склався історично, господарський по-

діл праці між різними районами і республіками нові федерації..." та "єдність основних засобів сполучення по всій федерації, які становлять перві фундамент всякого можливого об'єднання". (Сталін, "Марксизм і національно-колоніальне питання").

Такі були перші напрями господарської політики більшовицької влади по відношенні до окремих республік. Вони являються цілковитим запереченням того, що було формально обіцяване до революції, чи точніше, до захоплення більшовицької клікою влади. Сталін домагався до революції територіальної автономії для окремих національностей, між іншим також для того, щоб вони могли "найкраще використати природні багатства областей і розвинути продуктивні сили, не дожидавши рішень чужого центру". По захопленні влади більшовицькою клікою, вона вже домагається "тісного об'єднання своїх установ, що обслуговують справу оборони, тісного об'єднання господарсько-економічного, централізації підрахунку і розподілу" - і отже, виставляє в тому випадку ждати у всіх господарських справах рішення всесоюзного чужого центру.

Як Сталін ганебно відмовився від своєї початкової програми в національному питанні, особливо в галузі господарства окремих національних територій найкраще свідчить конституція ССРСР, якої він являється головним автором. ССРСР належить: а/ зовнішня торгівля, б/ встановлення народно-господарських планів ССРСР, в/ затвердження єдиного державного бюджету ССРСР, а також податків і прибутків, що надходять на утворення бюджету союзного, республіканських і місцевих, г/ управління банками, промисловими і сільсько-господарськими установами і підприємствами, а також торговельними підприємствами загальносоюзного значення, д/ управління транспортом і зв'язком, е/ керівання грошовою і кредитною системою, є/ організація державного страхування, ж/ укладання і надання позик, з/ встановлення основних засад землекористування, а так само користування надрами, лісами й водами, и/ організація єдиної системи народно-господарського обліку, і/ вста-

новлення основ законодавства про працю. До відділення отже, центральних "союзних органів належать всі справи, зв'язані з господарським життям кожної республіки. об'ява ж тут може бути мова про свободу рішень окремих республік не залежно від "чужого центру", про "найкраще використання всіх природних багатств областей та розвиток продуктивних сил", як того домагався Сталін до захоплення влади більшовицькою клікою". Тут може бути мова про цілковите підпорядкування Сталіном господарського життя окремих радянських республік сталінському імперіальному центрові-Москві. Як і Ленін і Сталін до революції формально об'єднували повну, отже також господарську рівноправність окремих національних територій. Але вже в 1922 р. Сталін домагається об'єднання окремих радянських республік на терені б. царської Росії ще й тому, що, мовляв, цього вимагає "господарський поділ праці, який склався історично". Отже це був за господарський поділ праці в б. царській імперії, складаний "історично"? Це саме був поділ праці між метрополією і колоніями, та ще був поділ праці, який насильно складається однак завжди тоді, коли є економічна експлуатація і знущання між національними територіями, загарбаними імперіалістами. Такто Сталін домагається об'єднання радянських республік на основі складеного "історичного поділу праці", то не зовсім не означає господарського урівноправлення цих республік по відношенні до бувшого імперіалістичного центру, а лише продовження царської імперіалістичної політики експлуатації в своїх колоніях - чужонаціональних територіях. Як і в той час само стоїть справа з "єдністю засобів сполучення по всій федерації, яка, згідно міркувань Сталіна, створює також необхідність об'єднання". Сама розбудова сітки шляхів є найкращим зображенням прямувань царської імперіалістичної політики. Чейже саме залізниці шляхи в Україні, на прм., узаалежнювали цілковито від імперіальної царської господарської системи. Як це ми бачили хоча на прикладі української торгівлі. Україна

потребує зовсім іншої розбудови шляхів, ніж як це робили царські імперіялісти. Зліквідувати господарську залежність України від б. царської імперіальної системи значило б перебудувати згідно її потреб сітку її шляхів. А якщо Сталін кладе "єдність сполучення" в основу федерації, то він тим самим, зовсім не збирається ліквідувати господарську незалежність окраїн від метрополії, він збирається її поглиблювати.

Як бачимо, більшовицькі гасла "рівноправності націй", самовизначення аж до відокремлення" в галузі господарства на практиці навіть зараз в перших пореволюційних роках їх до нічого не зобов'язували. Вони, ці гасла, були лише посторонніми фразами, агітаторською брехнею призначеною для обдурювання мас. В практиці більшовицька кліка пішла по лінії інтересів, які "владно диктують державну спільку окремих республік, не зважаючи на те, що ці самі інтереси так само "владно" намазували імперіялістам - царям загарбувати чужі території і народи, ні на те, що ці інтереси завжди являються лише інтересами метропольних центрів, правлячої кліки, жадної влади на одній шостій земної кулі, а не інтересами народних мас.

III. Колоніальна політика Сталіна в галузі сільського господарства України

Основний переворот у сільському господарстві України зробила суцільна колективізація, проведена в роках 1923-1933.

Не будемо тут розглядати колгоспну систему з точки зору її доцільності чи недоцільності взагалі. В програмі українських революціонерів говориться, що в майбутній українській державі допускається як індивідуальне, так і колективне землекористування. В цей спосіб ми з'ясували своє основне ставлення до колгоспної системи. Тут розглянемо сталінську колгоспну систему, постараємося розкрити її як засіб експлуатації села взагалі і України зокрема.

...и 1931. Сталин ініціював кілька років тому а-
...соціалістичну економіку. Атаку на селянство а-
...влада ініціювала. Ціє інше, аргументи 1930-х

На початках треба ствердити, що до організації
колгоспів приступив Сталин головно з міркувань
імперіалістичних інтересів своєї хлібної кліки.
Правляча кліка потребувала великої кількості то-
варного зерна - тобто зерна, до ним вона могла б
свобідно розпоряджатися: забезпечити достатньо
життя своїм вислужникам, вивозити за кордон.

Нижче наводимо відповідне місце з міркувань
Сталина в тому напрямі: "...основа наших хлібних
утруднень полягає в тому, що ріст виробництва то-
варного зерна хліба іде в нас повільніше, ніж ріст
потреби на хліб, не зважаючи на те, що ми вже досяг-
ли довоєнних норм посівних площ і валової продук-
ції хліба.

Справді, хіба це не факт, що ми вже досягли до-
воєнних норм посівних площ? Так факт. Хіба це не
факт, що валова продукція хліба вже в минулому ро-
ці дорівнювала довоєнній нормі виробництва - тоб-
то доходила до 5 млрд. пудів збіжжя? (Один пуд рів-
няється 16 кг. - прим. ред.). Так, факт. Чим поясни-
ти в такому разі, що не зважаючи на ці обставини,
ми виробляємо товарного хліба в двох разів менше, а ви-
возимо за кордон хліба у двадцять разів менше, ніж
у довоєнний час? Пояснюється це насамперед і го-
ловним чином, зміною будови нашого сільського гос-
подарства в результаті жовтневої революції, перехо-
дом від крупного поміщицького і купецького куркуль-
ського господарства, яке давало найбільшу кількість
товарного хліба, до дрібного і середнього селянсь-
кого господарства, яке дає меншу кількість товар-
ного хліба, уже одно те, що до війни ми мали 15-16
мільйонів індивідуальних селянських господарств,
а тепер маємо 24-25 мільйонів селянських господарств,
уже одно це говорить про те, що основною базисом
нашого сільського господарства є дрібне селянсь-
ке господарство, яке дає мінімум товарного хліба...
Взяти інше, колгоспи і радгоспи, вони дають у нас
товарного хліба 47,2% всього свого валового ви-

робництва. Тимчасово кажучи вони дають товарного хліба більше ніж поміщицьке в довоєнний час господарство. А дрібні і середні селянські господарства? Вони дають у нас товарного хліба всього лише 11,2% усієї суми своєї продукції. Різниця, як бачите, досить красномовна..."

...і на поставлене питання? "Де ж вихід зі становища?" - відповідає:

"Вихід полягає, насамперед, в тому, щоб перейти від дрібних відсталих і роздоросених селянських господарств до об'єднаних, крупних, суспільних господарств, здатних виробити найбільшу кількість товарного хліба. Вихід - в переході від індивідуального селянського господарства до колективного, до суспільного господарства в землеробстві. (Сталін, "Питання Ленінізму", розділ "На хлібному фронті", підкр. скрізь наші - прим.ред.)."

Ми зумисне зупинилися довше на цих міркуваннях Сталіна, бо вони дуже виразно показують всю суть сталінської колективізації. З наведеного виходить ясно, що основною причиною, яка штовхнула Сталіна на шлях колективізації, не була його журба про дійсні інтереси селян - журба про їх вищий життєвий рівень, про їх легшу працю, не журба про соціалізм взагалі, але власні імперіалістичні розрахунки. Сталінській кліці було конче потрібно товарне зерно для вивозу його за кордон на закуп там основних машин для важкої промисловості, розбудову якої саме розпочато в першій п'ятирічці (початок першої п'ятирічки 1928 р.). Розбудова ж важкої промисловості і підпорядкування її імперіалістичній політиці була першим кроком сталінської кліки в галузі господарства в напрямі реалізації її імперіалістичних планів про панування над світом. В цьому місці варто пригадати дискусію, яка велася перед 1929 р. в пресі б. польської держави на тему доцільності парцеляції великих поміщицьких маєтків. Ця дискусія цікава тим, що оборонці великих господарств (вони рекрутувалися, очевидно, головне з поміщицьких кругів) висували на попертя своїх тез аргументи, цілковито подібні сталінським. Вони твердили іменню, що великі поміщицькі

маєтки є головними продуцентами товарного зерна в Б. польській державі, а експорт зерна являється головною позитивією в торговельному білянсі держави. Якщо зліквідуємо великі маєтки в користь дрібних чи середніх господарств, то продукція товарного зерна поважно обнижитья, а це, в свою чергу, вплине негативно на торговельний біланс держави.

Повстає питання і у випадку ССРСР і у випадку Б. польської держави: Чому в ССРСР по ліквідації поміщицьких та великих куркульських господарств так поважно змаліла кількість товарного зерна не зважаючи на це, що валова продукція дорівнювала передвоєнній, і чому такого ж самого зменшення кількості товарного зерна боялися польські помішники? Відповідь може бути лиш одна. Якщо у випадку ССРСР валова продукція зерна в 1928 р. була рівна передвоєнній, а поважно змаліла лише кількість товарного зерна, то це могло статися лише тому, що збільшилося споживання зерна в основного тепер його продуцента - середняка, буншого бідняка. Бо де ж могло подітися зерно, якого в загальному була така сама кількість, як до революції? З другого боку, факт високої продукції товарного зерна великими поміщицькими та куркульськими господарствами до революції можна пояснити лише в той спосіб, що царські імперіялісти здобували це зерно за ціну примітивного життєвого рівня мільонів селянських мас, за ціну їх голодування. Мільйони селян замало мали землі, щоб на ній могли не лише культурно, але взагалі жити, і не мали грошей, щоб докупити хліба від поміщиків чи держави (це питання також, чи держава була о продавала їм хліб, якщо їй треба було вивозити його за кордон). У випадку Б. польської держави було зовсім подібне явище до того, яке було в Б. царській Росії до революції. Водночас за існуванням великих поміщицьких господарств, які продукували багато зерна на експорт, цілими мільйонами дрібних селян не виставало їх власного хліба, вони завжди голодували. Якщо Сталін, враховуючи факт, що в ССРСР не існували великі

господарства тому, що їх рознарцельовано в період революції, в погоні за товарним зерном рішився піти на колективізацію — тобто на утворення нових великих господарств, то польська імперіалістична кліка, схиляючись до поміщиків і буржуазії, не допускала до колективізації, парцеляції. І сталін і польські імперіалісти послуговувалися однаковими аргументами: у випадку сталінського ССРСР і у випадку польської держави товарне зерно мало здобуватися за рахунок голодування мільйонів колгоспників, за рахунок голодування мільйонів селянських мас.

Щоб не було голословним твердженням про те, що у випадку ССРСР товарне зерно мав здобути Сталін коштом голодування мільйонних мас колгоспників, розглянемо питання, які можливості давала Сталінові в напрямі здобування товарного зерна колгоспна система.

Аргументи Сталіна про те, що об'єднані колгоспні господарства піднесуть свою товарність в наслідок механізації, примінення передової агротехніки, правдиві лише частинно. Такі наслідки могли б бути помітні лише по деякому, звичайно довшому, часі. Поза тим індивідуальні господарства не є жодною серйозною перешкодою ані в механізації, ані в приміненні передової агротехніки в сільському господарстві. Натомість деякі дані говорять про те, що збільшення товарності в перших роках колективізації відбулося саме в наслідок грабежі зерна від селян.

Збільшення валової зернової продукції в першій п'ятирічці мало відбутися за рахунок, головне збільшенням посівної площі. Пригляньмося росту посівної площі, валової зернової продукції, врожайності та товарної зернової продукції за перші два роки першої п'ятирічки по ССРСР в порівнянні зі становищем із 1913 р.

	1913 р.	1928 р.	1930 р.	Ріст в р. 1923-1930
Посівна площа	100	98,2%	105,1%	6,9%
Валова зерн. прод.	100	90,8%	110,0%	19,2%

	1913 р.	1928 р.	1930 р.	Ріст в р. 1928-30
Врожайність	100	106,7%	114,8%	8,1%
Товарне зерн. прод.	100	36,3%	73,0%	36,2%

Наведені дані (за Сталіном, "Питан. Ленін.") показують, що темпи росту посівної площі валової продукції врожайності на темпи росту товарного зерна - виразно не пропорційні. Коли від часу колективізації - тобто від 1928 р., до 1930 р. посівна площа зросла на 6,9%, валова продукція - на 19,2%, врожайність на 3,1%, то товарна продукція в той час зросла аж на 36,2%. Вони могли зрости так поважно, очевидно, головню в наслідок грабежі зерна від селян. В попередні роки сталінська кліка мала менше оборотного зерна тому, що селянин його не продавав, а споживав сам. Тепер правляча кліка за рахунок обниження життєвого рівня селянина, за рахунок його голодування - дістала зерно в наслідок насильного відібрання від селянина основного продукту його праці.

Розглянемо в тому напрямі ще один факт. В 1938 р. соціалістичне зернове господарство дало державі товарного хліба коло 2 млрд. 300 млн. пудів, то значить на 1 млрд пудів більше, як зернова продукція в 1913 р. В довоєнний період товарність зернового господарства становила 26%, товарність радгоспно-колгоспної зернової продукції становила в 1938 р. - 40%. (Мягков, "Размещение социалистического зернового хозяйства" - зміст пром. Сталіна на ХІІІ з'їзді вип/6, підкр. Наші).

Згідно даних Сталіна, наведених ним в статті "На хлібному фронті", товарність зернової продукції в 1926-27 рр. становила 13,3%.

Запитаємо: за рахунок чого зростала в такий спосіб і загальна кількість і процентовість товарного зерна в СССР в 1938 р. в порівнянні з періодом головню до суцільної колективізації, - тобто з періодом до 1928 р.? Збільшення кількості товарного зерна та водночас зріст його процентовості відносно валової продукції могли від-

14

бутися: а/ за рахунок збільшення посівної площі (основне намагання 1-ої п'ятирічки), б/ за рахунок підвищення врожайності (основне намагання 2-ої п'ятирічки), в/ за рахунок підвищення продуктивності праці селян, г/ за рахунок насильного відібрання зерна від його продуцента - колгоспника.

Наперед розглянемо, в якій мірі могло причинитися до підвищення товарності зерна підвищення продуктивності праці селян. Якщо визначимо кількість продуцентів зерна, як різницю між загальним числом населення держави і населення міст, то в 1926 р. зерно продукували 103,7 млн. чоловік (загальна кількість населення СРСР 130 млн. мінус кількість міського населення 25,8 млн.). Вони управляли 113 млн. га землі. В 1939 р. на селі жило 117,1 млн. чол. (кількість населення в СРСР 173 млн. чол. мінус населення міст 55,9 млн. чол.). Вони управляли 136 млн. га. На одного мешканця села приходило, отже, в 1926 р. 1,08 га посівної площі, в 1939 р. - 1,16 га. Як бачимо підвищення продуктивності праці властиво невелике і воно лише мінімально могло вплинути на підвищення кількості товарного зерна. На підвищення товарності зерна поважно могли вплинути два перші фактори: збільшення посівної площі зернових та підвищення врожайності. Як могла збільшитися загальна кількість товарного зерна і його процентовість у валовій продукції внаслідок збільшення посівної площі зернових та підвищення її врожайності в рр. 1928-39?

	1928 р.	1938 р.	Ріст
Посів. площа (в млн. га)	92,2	102,4	10,2
Врожайність (в цент з га)	7,9	9,3	1,4

Збільшення посівної площі та підвищення врожайності могли додатково дати $92,2 \times 1,4 + 10,2 \times 9,3 = 225,9$ млн. цент. зерна.

	1928 р.	1938 р.
Валова прод. зерна (млн. цент)	733,2	950
Товарова прод. зерна - "	100,8	356

Якщо б товарна продукція зернових в рр. 1928-1938 мала збільшитися за рахунок посівної площі зернових та підвищення їх врожайності при такому ж споживанні зерна продуцентом, як це було в 1928 р., то товарна продукція зерна в 1938 р. повинна бути рівна $100,8 + 223,9 = 324,7$ млн. цнт, що становило б 34,2% загальної продукції зерна в 1938 р. (цифрові дані за Сталіном, як вище та за Липтевим, як нижче). Якщо ж згідно твердження Сталіна, товарна продукція зерна в 1938 р. становила 356 млн. цнт і це становило понад 40% усієї продукції валового зерна в СРСР, то цих 31 млн. цнт. зерна могла здобути сталінська кліка лише шляхом насильного відібрання його від селян.

Для кращого розуміння сталінської погоні за товарним зерном подаємо оцінку цієї погоні на основі порівняння з розв'язанням проблеми товарності в інших країнах, що її дав один із замітливих українських економістів. Він пише: "Товарність по всіх країнах складає завдання самого господарюючого населення та уявляє з себе ту частину сільсько-господарських продуктів, що поступає на ринок: між тим у сучасній радянській системі вона становить з себе міру того, що може бути забрано з сільськогосподарського населення для невідомих йому цілей сучасною владою і при тому по цінах, які вона втсановляє, а ці ціни, як це добре знає кожний хлібороб, невідповідають ні виробничій вартості, ні тим більш риночним умовам, бо кожний з них "спід поли" може продати їх вдвоє, втриє дорожче! Таким чином, маємо ситуацію зовсім ненормальну..."

"В нормальних умовах ринку та економічних відносин зріст товарності органічно зв'язаний для хліборобського населення зі зростом його добробуту та економічного стану і тому розвивається природно стараннями самого населення, якого зовсім не треба до того спонукувати, а треба тільки допомогти йому ці його ж старання виконати. Між тим товарність його того тим, як це бачимо в УРСР; для населення байдужа, вона не зацікавлене в тому, щоб її підвищувати, бо користь

з неї для нього мінімальна, і тому, швидко дійдуть до участі в тім самого населення шляхом господарчої його ма-содіяльності, завдання це припадає на владу і ве-деться примусово". (Проф. К. Мацієвич, "Суч. пробл. екон. України", т. I, - підкр. наше).

Як дуже селянство не лише УССР, але й цілого ССРСР не було зацікавлене у підвищенні кількос-ті товарного зерна та як держава мусіла шляхом примусу заставляти його збільшувати посівну пло-щу, підвищувати врожайність свідчить такий факт:

"Березневий пленум ЦК ВКП/б (1940 р.) прийав постанову про зміну в політиці заготовок сільсь-когосподарських продуктів, яка має велике госпо-дарське і політичне значіння. До цієї постанови здачу зерна, рису, соняшника, картоплі державі кол-госпниками назначувано, виходячи з плану посіву тих культур. Недостача цієї системи була в тому, що вона заставляла колгоспи добиватися зменшення плану посіву зерна, соняшника, картоплі, скорочува-ти посівну площу тих культур, стара система заго-товок не стимулювала освоєння нових земель шляхом заорювання облогів, осушування болот і ви-користовування хашівників. Колгоспи, дістаючи від держави полегші при освоєнні нових земель заорювали облоги, закидаючи одночас обробіток старих управних земель. Існуючий дотепер порядок назначування обов'язкових поставок державі за-старів і став тормозом у дальшому розвитку кол-госпного господарства". (Далтев, там же, - підкр. наші).

Тому прийнято як основу визначування висоти хлібпоставок не план посіву зернових, а поверхню землі, закріпленої за колгоспом.

Обережний в словах Сталін розглядаючи пробле-му товарності зернової продукції, все таки не може не признатися: "Завдання полягає в тому, ... щоб установити такий режим, при якому колгоспи здавали б державі і кооперативним організаціям увесь свій, товарний хліб під загрозою відмовлен-ня ім супсидій і кредитів з боку держави!" (Ста-лін, "Питан. ленін", "На хлібному фронті").

Це так теоретично. Практично йшлося про такий режим, в якому селянин мусів би здавати назначену йому кількість зерна - під загрозою... арештування, вивозу, у "віддалені" райони СРСР, розстрілу.

Із сказаного дотепер виразно видно, що колгоспна система Сталіна мала йому змовити здобуття товарного зерна для потреб своєї кліки головно шляхом грабежі того зерна від селян. Селяни тому, не були зовсім зацікавлені в підвищенні товарності зернової продукції. Сталінська кліка мусіла вживати жорстоких мір примусу і покарання по відношенні до селян. Такі заходи Сталіна мають характер тим більшої експлуатації, що у всіх країнах підвищення товарності в сільськогосподарській продукції лежить в інтересах самих селян, воно нерозривно зв'язане з підвищенням їх добробуту і тому відбувається без жодного примусу зі зовні. Підвищення товарності натомість в сталінському СРСР зв'язане з обниженням добробуту селянських мас, і з зіпхненням їх до найбільш примітивного життєвого рівня, на якому важка праця не все дає змогу навіть прохарчуватися. Ми спиралася дотепер на офіційних даних, поданих сталінською пропагандою. Всі імперіялісти так редагують всякі статистики, як це їм вигідно. Такими послуговуються прийомами зокрема і сталінські імперіялісти, і тому до всіх даних більшовицької статистики треба ставитися з повним застереженням. Нпрм.; "За одними "офіційними" джерелами посівна площа в СРСР охоплювала в 1930 р. - 28,3 млн. га., а в 1931 р. - 28,9 млн. га. Коли взяти натомість підсумки тих відомостей, що під час засіву друкуються в "Соціалістическом земледелии" про перебіг ярого та озимого засіву, то для цих років дістанемо зовсім інші розміри засівної площі. І так згідно з цих даних засіяно в 1930 р. ярини 16,6 млн. га., озимини 10,8 млн. га. що разом дає 27,4 млн. га. В 1931 р. засіяно ярини 15,7 млн. га., а озимини 10,5 млн. га. Разом 26,4 млн. га. Отже, як бачимо

і інші також: "офіційні" джерела подають, значно менші цифри: на 1930 рік сягають 27,4 млн. га., а на 1931 р. - лише 26,2 млн. га. Такі різниці в кілька мільйонів га. викликають припущення, що наведені вище дані були ретатовані на те, щоб статистично виправдати правильність генеральної лінії". (К. Мацієвич, "Суч. проп. екон. Укр.", підк. наше)

При обговорюванні сталінської колгоспної системи, як засобу експлуатації, селян потрібно висвітлити це питання, проти кого повів Сталін в період суцільної колективізації впершу чергу свій наступ проти якої категорії селян?

Сталін офіційно всюди наголошував, що боротьба за колгоспи - це боротьба з куркульством, боротьба проти "закабалення" ~~улюблених~~ бідняків куркулями, боротьба за "добробут" і "заможність" усіх селян. Це вірно. Боротьба за колгоспи - це боротьба, як показано вище за віддібання) від селян максимуму зерна для потреб сталінської кліки. Основний наступ тому мусів повестися проти головного продуцента товарного зерна в тому часі в СРСР, бо він вирішально впливав на його кількість. Згідно даних, наведених Сталіном в 1926-27 рр. давали державі 74% усього товарного зерна, середняки і бідняки, куркулі натомість лише 20%. Основним, отже продуцентом товарного зерна був в той час не куркуль, а середняк.

Про і говорить Сталін: "Вони (ці дані - прим. ред.) говорять, поперше про те, що виробництво переважної маси хлібних продуктів перейшло від поміщиків і куркулів до дрібних і середніх селян. Це значить, що дрібні і середні селяни, визволившись зовсім від поміщицького гніту і підірвали в основному силу куркульства, дістали можливість якнайсерйозніше поліпшити своє матеріальне становище. Це - результат жовтцевої революції" (Сталін, "Питав. лєнін." - "На хлібному фронті").

"В 1928 р. бідняцькі господарства становили 35%, середняцькі - 60%, куркульські - 45%. ... Середняк перетворився на центральну фігуру в земле-

обобстві" (Колгоспний лад - міцна опора
свєї держави"; підкронаші).
В іх то ж це були тодішні середняки і бідняки?
Це були до революції бідняки і безземельні се-
ляни. Внаслідок націоналізації в період рево-
люції великої земельної власності, вони, діставши
землю, "якнайсерйозніше", - як каже Сталін, - по-
спішили своє матеріальне становище в період
нещасу, допривело, в свою чергу, до стверджуван-
ого Сталіном обниження кількості товарного зерна.
Відібрати безпосередньо хліб від основного його
продуцента - середняка - було Сталінові небез-
печною халатністю. Він рішив тому це зробити шля-
хом організації колгоспів. Боротьба Сталіна за
підвищення товарного зерна на базі колгоспів -
це саме наступ проти середняка і бідняка в то-
дішнім советському селі, наступ проти вільного
користування середняком своїм основним продук-
том - зерном, проти крадого його, в порівнянні
з до революційним періодом, матеріального стано-
вища. Наведені дані пізніших років, вже по реорга-
нізації сільського господарства на базі колгос-
пів, підтверджують це вчлисто. Ріст посівної
площі та ріст врожайності, що відбулися також
внаслідок посиленої праці колгоспників, не при-
чинилася до дальшого покращання матеріального
становища селян. Ввесь хліб, додатково здобутий
тим шляхом, забирала правляча кліка по собі ли-
ше вигідній ціні.

Кліка забирала хліб здобутий не лише тим
шляхом. Вона, як це показано вище, не дозволила
колгоспникам споживати хліб у такому ступені,
як це було в 1928 р.

Згідно даних наведених Сталіном в його зві-
товій доповіді на XVIII-му з'їзді партії про
роботу ЦК ВКП/С/, середня видача колгоспним дво-
рам в 1937 р. виносила 144 пудів зернових (23,04
тонн). Якщо прийmemo пересічний склад колгосп-
ної сім'ї - 5 осіб, а норму споживання визнач
для одної особи - 17 пудів зерна (2,7 цент. -
Литтер), то для виживлення одної сім'ї потрібно
визначити кількість зерна, яку необхідно було

13,6 цент. зерна. На те, щоб прогодувати корову, свиню, убитися, заплатити податки, позики, подбати про устаткування хати, заспокоїти всі культурні потреби, лишається сім'ї колгоспника 9,6 цент. зерна. Приймаючи, що земля в індивідуальному користуванні селян, на кожний колгоспний двір припало б пересічно в СРСР 5,58 га посівної площі зернових (посівна площа зернових 10,2 млн. га. колгоспних дворів 18,5 млн). При пересічній врожайності 9,3 цент. з га. кожний селянський двір зібрав би 51,1 цнт. зернових. Відраховуючи від загального збору норму споживання 13,6 цнт. зерна плюс насінний фонд 11,0 цнт. (2 цнт. зерна на 1 га. - Лаптев), у вільному користуванні кожного селянського двору пересічно лишалося б 21,6 цнт. зерна проти 9,5 цнт. на колгоспний двір.

"Коли взяти пересічно, що на 1938 р. видано було 6 кг. (в замітках автора додається: "беремо під увагу лише натуральні видачі, вважаючи, що грошові виплати при знеціненні валют і браку товарів по селах відіграють цілком підрядне значення") - (фактично ця норма значно перебільшена), то тоді вийде, що на одного колгоспника при пересічній кількості трудоднів у 160 (норма також збільше проти фактичної), припадала видача в 960 кг. Зважаючи, що з цієї оплати має бути забезпечене харчування родини та інші її споживчі потреби, а також і потреби власного господарства колгоспника, остаточний ефект треба вважати за мізерний. Коли ж узяти до уваги, що пересічний чистий прибуток "середняка" за даними бюджетових дослідів за часи "неп-у" рівняється 1944 рублям, прибуток, що отримувався за оплатою споживчих та операційних витрат, у тому й праці родини, то цей ефект виявиться у своїй справжньому нецифрарованому світлі. До своїх 1920 кг. (рахує на двох робітників) колгоспна родина може додати ще дуже невеликий прибуток із свого господарства. Без жодного перебільшення можна припустити, що весь здобуток, який у попередні роки мало селянське господарство, при колгоспній його організації або зовсім зникає, або впливає

до держави і витрачаються марно - з погляду
далшого розвитку продукційних сил - на утриман-
ня нових кадрів советської сільсько-господарсь-
кої бюрократії. Алколгоспник примушений, власти-
во, працювати лише за те мізерне харчування, яке
дає йому колгоспна господарка" (К. Мацієвський,
"Суч. пробл. екон. України" т. II.).

Цих двох прикладів вистане, щоб зрозуміти, в
якому ступені боротьба Сталіна за колгоспи бу-
ла саме боротьбою за поліпшення в період "неп-у"
життєвим умовам середняка, була боротьбою з
найістотнішими інтересами середняка, за цікавле-
ного в нормальній прибутковості свого gospodar-
ства. Замість "радісного", "заможного" життя да-
дали, сталінські колгоспи селянській масі, в основ-
ному середняцькій по своїй внутрішньому скла-
ду, нужденну вижиття, єдиною метою якої є будь-
яке прохарчування. Це, звичайно, також вдається
зробити з трудом.

Як зручно старався Сталін використати кол-
госпну систему для того, щоб видерти від селян
якнайбільше зерна в інтересах своєї імперіаліст-
ичної політики, свідчить це один факт. Із сіль-
ськогосподарських машин, які згідно большевиць-
ких тверджень мали вирішально причинитися до
підвищення рівня сільського господарства, улегш-
ити праці селянинові, утворено мтс як державні
підприємства. Замість продати сільськогосподар-
ські машини у власність колгоспам за відповід-
ну ціну, сталінська кліка сама стає власником
цих необхідних у великому господарстві засобів
виробництва, узалежнюючи в такий спосіб колгосп-
ників цілковито від себе. Колгоспники користу-
ються машинами мтс на підставі щорічної, окремо
заключуваної умови. Колгоспники мусять, щоб не
остатися без хліба (за допомогою сільськогоспо-
дарських знарядь, які являються власністю кол-
госпу, вони не можуть обробити колгоспної землі),
приймати всі умови, диктовані мтс. Правляча клі-
ка може одночасно через мтс, як їх власник ста-
вити вимоги, які їй в даний час вигідні. Прак-
тично, звичайно, дотепер мтс являються засобом

- стягання зерна від селян, бо за користування машинами колгоспники мусять платити зерном (натуроплата). В 1937 р. сталінська кліка у формі натуроплати за виконання роботи мтс дістала 112,3 млн. цнт. зерна, що становило 36% усіх централізованих заготовок зерна в СРСР в цьому році.

- Також система заготівлі сільськогосподарських продуктів побудована так, щоб в першу чергу задоволити потреби правлячої кліки "виконати план хлібозаготівлі". Згідно з обов'язучих законів - а виконання "законів" в СРСР донильовує квд - колгосп обов'язаний наперед здати зазначену йому хлібопоставку, потім заплатити зерном мтс, потім засипати насінний фонд, потім запасний фонд, потім ще різні додаткові "фонди" (фонд верховної армії нпр.) - і щойно тоді правління колгоспу може виплатити колгоспникам зерно за трудові, звичайно висота оплати за трудовень при такій системі залежить цілковито від того, скільки після виконання всіх зобов'язань колгоспу цього зерна до розподілу колгоспників ще залишилося. Коли ж, це ще трапляється неврожай, колгоспне селянство лишається майже завжди без хліба.

- як Колгоспна система використовується сталінською клікою також, як засіб нелюдської експлуатації фізичних сил колгоспного селянства.

- Праця "від зорі до зорі". - основне гасло партії для колгоспників. Вимога працювати в колгоспі від світанку до сумерку повторяться у всіх "постановах" партії і уряду. В період жнив під суворого відповідальності накладається на "партійні і радянські органи" обов'язок організувати безперерйну роботу колгоспників впродовж 24-ох годин - тобто цілу добу. До праці в колгоспах притягається все "працездатне населення, що проживає в колгоспах", включаючи - як "працездатних" також малолітніх дітей, стариків.

- Всі "постанови" раднаркому і цк вкп/б/д, що по'являється майже щотижня під загрозою найсуровішої відповідальності вимагають виконання роботи "у відповідальності із встановленими строками". Це практично означає, що незалежно від фі-

фізичних спроможностей колгоспників, з боку правління колгоспу, бригадирів, партії, ними буде зроблено все, щоб постанову виконати хоч би це коштувало здоров'я чи життя багатьох нелітніх дітей, жінок.

Окремим засобом експлуатації фізичних сил колгоспників в колгоспах являються, як і в інших галузях господарського життя, стахановщина і соцзмагання. Змагаються між собою танки, бригади, колгоспи, області, республіки. Партія створює особливо вигідні умови праці для своїх вибранців, а і в дійсності вони можуть встановлювати високі норми виробітку (Паша Ангеліна, Марія Демченко, і інші). На таких штучно створених стахановців партія закликає рівнятися всіх колгоспників.

Підсумуємо все дотепер сказане про сталінську колгоспну систему, як засіб експлуатації селянських мас взагалі:

1/ На організацію колгоспів пішов Сталін не з бажання підняти матеріальний рівень селянських мас, але з намаганням здобути для потреб своєї імперіалістичної політики найбільшу кількість товарного зерна.

2/ Товарне зерно здобувала сталінська кліка, головно, в наслідок грабежі його від селян. Таку грабiж улегшила Сталінові сама запроваджена ним колгоспна система.

3/ Виконання п'ятирічних планів в галузі сільського господарства на базі колгоспного ладу дало збільшення посівної площі і підвищення врожайності в порівнянні зі станом до 1928 р. Увесь здобутий, таким чином, хліб забрала сталінська кліка. Збільшення продукції зерна не привідило до підвищення матеріального рівня селян. Навпаки, цей рівень, в наслідок грабежі хліба, став, без порівняння, нижчим, як він був до 1928 р.

4/ В боротьбі за свою колгоспну систему основний наступ повин Сталін проти середняка, дореволюційного бідняка і безземельного. В наслідок ліквідації великої земельної власності, він, дореволюційний бідняк і безземельний, поліпшив свій

свої життєві умови. Тепер Сталін своєю організацією колгоспів знов його зіпхнув на дно економічної і соціальної нужди. Сталін дав тим виразний доказ, що йому далекі і чужі справи, і інтереси працюючих.

5/ Організуючи мтс, як державні підприємства, Сталін позбавив всіх колгоспників їх засобів виробництва. Він узалежнив таким чином селян цілковито від правлячої кліки, здав їх на ласку і неласку цієї кліки.

6/ В колгоспах експлуатуються нелюдсько фізичні сили колгоспників.

7/ Лише терор, приміюваний клікою щодо селян, заставляє їх виконувати поставлені їм цією клікою сільськогосподарські завдання.

2. Сталінська колгоспна особливість засіб експлуатації українського народу.

Ми дотепер розглядали сталінську колгоспну систему, як зняряддя експлуатації селянських мас взагалі. Якщо йдеться про Україну, то, зважаючи на її участь в сільському господарстві СРСР, на її особливі господарські потреби, засяг цієї експлуатації лише збільшується.

Якщо розглядати сталінську колгоспну систему в площині судильної перебудови села, як наступ проти середняка і куркуля, то цей наступ був спрямований в Україні проти основної маси українського народу. Україна в 1928-30 рр. була типовою сільськогосподарською країною. Населення сіл становило в той час коло 80% усього населення України. Після ліквідації великої земельної власності в період революції, як на терені цілого СРСР, так особливо в терені України "середняк став центральною фігурою землеробства". В Україні були також досить численні куркулі. Отже, боротьба за колгоспну систему, як засіб боротьби із середняком і куркулем, як засіб експлуатації селянських мас особливих розмірів досягла в Україні. Сталінська експлуатація у формі колгоспів піддано майже 80% українського народу. Мільйони

українських колгоспників вже довгі роки живуть в найпримітивніших умовах, непосильно працюють на те лише, щоб виконати план обов'язкових хлібоздач правлячій кліці, заплітати зерном мте, а самому лишитися на мізерному пайку, якого не все, на саме прохарчування вистачає. Сталінська колгоспна система - основний засіб господарської експлуатації українського народу сталінською імперіялістичною клікою.

Колгоспи являються головним засобом експлуатації України не лише тому, що в них знайшлася основна маса українського народу, але також тому, що участь України в зерновій продукції ССРСР дуже поважна. В 1938 р. в УССР забрано 20,4% всесоюзного загального збору зерна. У валовому зборі озимої пшениці по ССРСР в 1938 р. продукція України становила 48,2%, у валовому зборі кукурудзи - 53,4%, у валовому зборі ячменю - 57,5%, бобових культур - 32,9%, гречки - 39,5%, проса - 21,8% (Допов. там же). Не зважаючи на величину продукції зернових, матеріальний рівень колгоспного селянства України дуже низький. Всю надвишку зерна в УССР забирає для своїх імперіялістичних цілей, ворожих українському народові, сталінська імперіялістична кліка. В 1938 р. з України вивезено 91 млн. цнт. зернових, що становило ожеко 25% усієї товарності зерна в ССРСР. Як сталінській імперіялістичній кліці байдужі інтереси українського народу і народніх мас взагалі - найкраще свідчить факт голоду в Україні в 1933 р. Кліка забрала від селян все потрібне їй зерно, не зважаючи на те, що самі селяни осталися в наслідок того без засобів до життя. В період голоду загинуло в Україні 6 млн. чоловік. За те Сталін набував новий зріст товарності.

Основне намагання сталінської кліки в сільському господарстві: підняти товарність зернової продукції шляхом побільшення посівної площі зернових та підвищення врожайності і могло лише в мінімальних розмірах бути переведена в життя в Україні. Вся посівна площа в Україні в 1938 р. охоплювала 22 млн. га., в 1933 р. - 24,9 млн. га.

20

в 1932 р. - 25,4 млн.га., в 1938 р. - 25,6 млн.га.
 Ріст посівної площі в Україні в рр. 1918-33 рів-
 ний 2,7 млн.га. В той час ріст посівної площі в
 Східному Сибірі виносить 2,1 млн.га., в Західно-
 яму Сибірі - 3,3 млн.га., на Уралі - 4,2 млн.га.
 Поважний ріст посівної площі на базі колгоспно-
 радгоспної системи в східних районах СРСР міг
 вирішально вплинути на підвищення товарності
 зерна дойно в пізніших роках. Ми ж вище стверди-
 ли непропорційно-великий ріст товарності зерна
 вже в рр. 1928-30. Цей ріст міг відбутися лише
 за рахунок сильнішої експлуатації основної тоді
 зернової бази СРСР - УРСР.

Не могло також вплинути на збільшення кіль-
 кості товарного зерна підвищення врожайності
 в Україні.

"Пересічно врожайність в Україні для двох
 періодів: періоду "неп-у" та періоду суцільної
 колективізації, - майже однакова: для "неп-у" у
 17,58 цнт. на гектар, а для колективізації, в рр.
 1928-38 - 17,7 цнт. Різниця на користь колекти-
 візації, але вона остільки незначна, що не вихо-
 дить за межі помилок, або може бути піднесена
 на рахунок "стилізації" статистичних даних у
 відповідному напрямі" (К.Мацієвич, "Суч. пробл.
 екон. України", т. II.).

Ріст товарності зернової продукції - тобто
 ріст посівної площі та підвищення врожайності, -
 міг відбуватися головню за рахунок грабехі зер-
 на від колгоспників України. Сталінська колгос-
 пна система, як це ми вже ствердили, дає необме-
 жені можливості такої грабехі.

В господарському плануванні в СРСР сталінсь-
 кі планувальні органи придержуються принципу
 т.зв. господарського районування. Згідно тако-
 го принципу окремим господарським районам СРСР
 накидається такий напрям виробництва, який, з
 точки зору всесоюзного планування, найбільше
 вигідний. Реалізація такого накиненого, звичай-
 но одностороннього виробничого плану завжди відбу-
 вається зі шкодою для інших галузей господарст-
 ва даного району. Принцип господарського райо-
 нування лежить в основі всього колоніальної

політики метропольних центрів щодо країн чи заморських колоній. Так, нпр., Англія, повилазила однобічне виробництво каучуку на Малайській півострові із виразною шкодою для інших галузей народного господарства цієї території. Це власне в якнайближчій постійною причиною гострих господарських криз, зв'язаних з нуждою населення на цьому терені. Так само накинено односторонній виключно бавовняний напрям господарству Єгипту. Такого самого принципу придержується також сталінська влада в своїй господарській політиці щодо т. зв. союзних республік. Туркестанові наказано, нпр., продукувати лише бавовну, Казакстанові - головню пшеницю. Все це, очевидно, діється зі шкодою для цілості народного господарства окремих республік, узалежнює їх відвсесоюзного господарства.

Якщо йдеться про Україну, то їй сталінські планувальні органи накиннули в галузі сільського господарства пшенично-буряковий напрям. Ця пшенично-бурякова програма сільського господарства України була здійснювана виключно екстенсивними методами. Натомість сільське господарство України як з огляду на свої власні потреби (низький рівень агрокультури, надмір робочих рук в сільському господарстві, експорт головню сільськогосподарської сировини), так і з огляду на потреби світового ринку (тут виступають такі конкуренти України у виробництві пшениці як Австралія, Канада, Аргентина) вимагало в першу чергу інтенсифікації. Цей стан сільського господарства України був добре відомий керівникам тодішнього господарського життя УССР.

"Автори шляхів і типів розвитку народного господарства України" добре розуміють, що сільське господарство України є неоднорідне.

Напрямок його розвитку по окремих районах залежить від ґрунтових, кліматичних і економічних умов цих округ, при чому сільське господарство степу має ясно виявлений зерновий характер, а лісостеп, особливо Правобережжя, виявляє тенденцію перетворитися на район інтенсивного госпо-

дарства, де переважатимуть найближчим часом технічні промислові культури і продуктивне тваринництво... Основне питання для сільського господарства України - це питання про те, в якому напрямі одностороннього розвитку зернових культур, чи в напрямі інтенсифікації сільського господарства по лінії розвитку технічних культур та продуктивного тваринництва. Інтереси народного господарства України потребують такої спеціалізації сільського господарства, яка давала б усе більший зріст інтенсивних культур та поліпшення тваринництва як ширшої бази: 1/ для розвитку обробної сільськогосподарської промисловості України, що має значення для цілого Союзу (цукрова, спиртова, скіряна), 2/ для розвитку сільськогосподарського експорту далеко ціннішої за зерно продукції тваринництва (м'ясо, яйця, птиця, молочні продукти), при чому в цій галузі Україна, при своїй близькості до суходільного та морського кордону з Європою та Сходом може мати і, безумовно, матиме надзвичайно велике значення економічне й, на решті, 3/ для розвитку постачання продукції інтенсивних культур та тваринництва як українським промисловим центрам, так і таким же центрам РСФСР. По цих же лініях зростає заінтересованість самої України в інтенсифікації господарства, при чому ця заінтересованість у великій мірі збільшується через внутрішній натиск аграрно-перенаселених районів, для яких господарська перспектива може полягати переважно в інтенсифікації їхнього сільського господарства.

Коли б ми поставили своїм завданням схарактеризувати виробничі завдання сільського господарства України, виходячи з погляду її дійсних народно-господарських інтересів як окремої держави та інтересів її хліборобських мас, то не знайшла б інших головних точок, як ті, що тут зазначені... (Проф. Мацієвич, "Суч. пробл. екон. України т. II").

"Між тим для конкретного проведення не ближчі п'ять років (перша п'ятирічка - прим. ред.), планується щось зовсім інше, виходячи з того, що но-

сільськогосподарські райони (Сибір, Казакстан) не можуть взяти на себе ці навантаження зернового порядку, що несе тепер Україна, та, вагаючи на відсутність матеріальних ресурсів для розвитку інтенсивних галузей, що потребувало б вкладання нових великих капіталів по лінії обробної промисловості, на торговельне будівництво і т.п." "Тому ухвалено було для переведення план т. зв. мішаний перехідного характер якого по суті ми інакше не можемо назвати, як зерновим..." (Проф. Мацієвич, там же, підкр. наші).

Не зважаючи на широке освідомлювання собі в колах економістів України і в гострих природних потреб в галузі сільського господарства, і в потреб в напрямі інтенсифікації, сталінськими та всесоюзними органами накинено їй програму головно зернового чи радше пшенично-бульбачаного виробництва.

Очевидно, при такому потрагтуванні справи інтенсифікації сільського господарства України всесоюзними органами - вона (інтенсифікація) відсувається на дальший план.

В 1930 р. стверджували більшовицькі керівні органи поважне зменшення сільськогосподарських тварин в Україні.

"В Україні в 1930 р. стан рогачей худоби зменшився на 24,7%, корів - 18,5%, овець - 36,3%, свиней - 48,2%. Спеціально для України ці втрати тим вищі, що в попередніх роках кількість худоби таж наслідком неврожаїв в 1928 р. не тільки не зросла, а зменшувалася, і то в дуже великій мірі: по стецу корів зменшилося на 18%, по лісостепу на 7%. З наведених даних ясно, до при тому стані в якому знаходиться тваринництво в Україні, повинна йти, радше, мова про засоби його рятуння, як про план інтенсифікації при його допомозі сільського господарства взагалі" (Мацієвич, там же, підкр. наші).

Поверхня посівної площі технічних рослин в Україні зросла лише незначно: в 3,5% щодо загальної посівної площі в 1918 р. до 9,4% в 1938 р. Не менше зросла поверхня городів та са-

дів в Україні, не зважаючи на незвичайно сприятливі для того умови. Не зросла також обробна промисловість сільськогосподарських продуктів.

Наведені факти цілком підтверджують нашу тезу про те, що сталінська кліка зовсім занедбала справу інтенсифікації сільського господарства України. А така інтенсифікація являється з точки зору народно-господарських інтересів України невідкладною справою. Україні припала за те "честь бути головною пшеничною житницею ССРСР", як про це підступно висловлювався всесоюзний комісар хліборобства Яковлев. На практиці це значило затрачувати свій самостійний характер в галузі сільського господарства, та ставати колоніальним придатком всесоюзної господарської системи.

В першій п'ятирічці пішли большевики на форсування індустріалізації ССРСР з деяким відстанням сільського господарства для України.

"...Такий шлях означає упослідження ці основної галузі народного господарства - господарства сільського на користь промислових районів Росії, бо відставання капіталізації сільського господарства означає збільшення вкладених капіталів до промисловості російської... Україна має чекати з інтенсифікацією сільського господарства, аж доки зернові райони Росії - Поволжя і Сибір - не збільшать своєї продукції остільки, щоб задоволити потреби споживчих районів Союзу... За рахунок найістотніших інтересів українського народогото господарства провадиться економічна політика одностороння, корисна лише для промислової частини Росії" (Глобінський, "Суч. пробл. економ. України", т. I.).

Не зважаючи на свою участь в загальносоюзному сільськогосподарському виробництві, сільське господарство України найслабше змеханізоване.

"В Сях Сибірі питома вага механічних двигунів в енергоресурсах мте в 1987 р. становила 63%, в УССР - 69,8%, Казахській ССР - 73,4%, на Уралі - 73,5%, на Північному Кавказі і Крими - 77,6%, в Середньому і Нижньому Поволжі - 83,2%, при серед-

...ний по Союзі - 65,7%" (Лантев, там же). ... згідно з усіх зернових районів СРСР. "Україна майже найслабше в галузі сільського господарства змеханізована". ... Підсумуємо все сказане дотепер про колоніальний експлуатаційний характер сталінської політики в Україні в галузі сільського господарства:

а) 1/ Сталінська колгоспна система, яка являється засобом експлуатації селян в СРСР, взагалі, є особливим змерждям експлуатаційної політики сталінської класки в Україні тому, що: а) в колгоспах знайшлося більше 80% українського народу; б) це ступінь експлуатації українського села, визначуваний, з одного боку, високою участю сільського господарства України в загальносоюзній сільськогосподарській продукції і, з другого боку, надзвичайно низьким життєвим рівнем українських колгоспників; особливо великий; в) намагання Сталіна піднести в Україні товарність сільськогосподарської продукції шляхом колгоспів, внаслідок малих можливостей Головною поширити посівну площу, було здійснено головно за рахунок грабежі зерна від селян; г) сталінська політика в галузі сільського господарства України являється типовою колоніальною політикою тому, що: а) сільському господарству України накинено репресивно-бурячану виробничу програму, вигідну з точки зору загальносоюзних господарських інтересів, чи, точніше, господарських інтересів метрополії і зовсім не вигідна з точки зору народногосподарських інтересів України; б) цілковито занедбано справу інтенсифікації сільського господарства України, що являється одною з невідкладних потреб цього господарства; в) на виробництво сільського господарства в Україні призначувано найменше капіталів. Звідси його відставання в багатьох відомостях.

IV. Колоніальна політика сталінсь-
кої кліки в галузі промисловості
України

1. Загальні зауваження

В господарському житті окремих держав, народів дуже важливу роль відіграє сьогодні промисловість. Промисловість рішає про господарську, а в парі з політикою про політичну силу народів, про їх вагу в міжнародному господарському і політичному житті. Розвиток промисловості зв'язаний завжди із сильним внутрішнім розвитком народів. Ростуть, звичайно, фабрики, заводи, ростуть міста. Твориться велика і сильна верства висококваліфікованих робітників і технічної інтелігенції. Зростає виробничий досвід країни. Появляється велика кількість нових шкіл, наукових лабораторій, інститутів. На внутрішньому ринку появляються, звичайно, в більшій кількості товари широкого вжитку і спричиняють значне піднесення життєвого рівня населення. Одним словом, ріст промисловості викликає створення нових суспільних відносин, які, в порівнянні з їх дотеперішнім станом, являється більш прогресивним, викликає бурхливий розвиток матеріальної і духовної культури народу, поважно причиняється до піднесення загального добробуту населення.

Промисловість, в сучасному розумінні, цього слова, розвивається відносно віднодавна. Її початковий розвиток тісно зв'язаний з винаходом парової машини в другій половині XVII сторіччя в Англії та в її приміненям в ~~жввв~~ тогочасній, англійській текстильній промисловості і транспорті. Місце ручного прядильного та ткацького станків займає незадовго прядильна та ткацька машини, порушвані паром. Це була справжня революція тогочасних виробничих відносин. Цілий ряд пізніших винаходів в галузі металургії, електрики, хемії та їх широкі примінення у виробництві створили добу незвичайного розвитку промисловості, створили цілу революцію виробничих та суспільних відносин. При пануючій сьогодні, одначе, імперіалістичній

системі в світі промисловість дальше не відіграє такої почесної ролі, яка їй природно повинна належати. Пануюча сьогодні імперіялістична система, в основі якої лежить поневолення панівними імперіялістичними кліками других, слабших народів, загарбування чужих територій шляхом грубого насильства, робить саме з промисловості і жорсткий і тонкий водночас засіб експлуатації як власних народних мас, так і підкорених собі народів.

Сьогодні маємо два, або враховуючи ще недавнє існування гітлерівської Німеччини, три типи імперіялістичних держав: капіталістичний, фашистівський та більшовицький (СССР). Всі вони різняться між собою своїми суспільно-економічними устроями, хто інший є носієм імперіялізму в капіталістичній, а хто інший в "соціалістичній" сталінського типу, імперіях, але в своїй господарській а особливо в промисловій політиці на загарбаних територіях, в своєму намаганні перетворили загарбані території в свої колонії, експлуатувати їх - всі імперіялізми цілковито тугожні. Всі вони змагають до того, щоб використати колонії як сировинні бази, або, в скрайньому випадку, розбудувати там промисловість низькоякісну, односторонню. Вони також нерідко використовують таку мізерну розбудову промисловості на те, щоб наслати на загарбану територію підкуплених собою робітників, службовців, техніків, інженерів, вчених, щоб сколонізувати підбиті собою терени.

Саме такі прийоми, стосовані імперіялістичними кліками на загарбуваних ними територіях, дуже добре відомі сталінським імперіялістам. Вони самі правильно розкривають всю протинародність імперіялістичної системи капіталістичного світу, всю підпорядкованість господарського життя імперіялістичних держав інтересам правлячих імперіялістичних клік. Діють тут, однак, згідно української народної приказки: "Бачать чуже під лісом, а свого не помічають під носом". Розкриваючи правильно імперіялістичну суть господарської політики відомих імперіялістичних держав капіталістичного світу, вони водночас підступно

намагаються представити свою політику в такому відношенні як відповідаючу інтересам всіх народів ССРСР, як "ліквідацію економічної відсталості, колоніальних країн б. царської Росії", на приналежність окремих союзних республік до ССРСР вказують як на єдиний шлях до "нового" економічного розвитку - тих республік.

Ми наведемо характеристику господарської колоніальної політики імперіалістичних народів взагалі, що її дали сталінські автори шкільних підручників Вітвер і Баранський, та характеристику цієї політики у випадку найбільш типової імперіалістичної колоніальної держави - Бритійської імперії зокрема. З критеріями імперіалізму, встановленими сталінськими авторами на прикладі капіталістичних держав, ми спробуємо підійти до економічної політики в галузі промисловості, що її проводять більшовики на територіях союзних республік, точніше, на територіях УССР. Це нам дозволить на основі критеріїв, встановлених більшовиками у випадку імперіалістичних держав капіталістичного світу, показати, наскільки економічна політика сталінської кліки щодо УССР покривається з політикою названих держав тобто наскільки вона є такою ж колоніальною, імперіалістичною політикою, а сталінський ССРСР - імперією нового типу.

Зазначуємо при тому, що поняття імперіалізму ми не зв'язуємо, як це роблять більшовики, виключно з монополістичним капіталом. Під імперіалізмом ми розуміємо політику збройного завоювання чужонаціональних територій, політику господарського підпорядкування цих територій імперіальним центрам, гноблення і експлуатації слабих народів панівними класами сильних народів, незалежно від того, з якої суспільної класи ця панівна класа рекрутується, отже незалежно від того, якою суспільною класою ця політика завоювання, гноблення й експлуатації слабих народів панівними класами сильніших народів ми зустрічаємося і при робітничому ладі, і при феодалістичному, капіталістична політика здійснюється торговельним про-

мисловим, а не лише фінансовим капіталом. Політика гноблення і експлуатації слабких народів здійснюється сьогодні клікою більшовицьких вельмож. І тому також треба говорити про більшовицький імперіалізм. На цій також основі ми можемо порівнювати більшовицький і британський імперіалізми.

"Однією з вирішальних ознак, за якор можна судити про рівень розвитку окремих країн, є ступінь розвитку в них індустрії засобів виробництва, особливо металургії і машинобудування. Без машинобудування не можуть розвиватися ні сама промисловість, ні транспорт, ні велике сільське господарство (підр. автора). Машинобудування відіграє вирішальну роль в озброєннях...

Цікаво зіставити основні ресурси для розвитку індустрії засобів виробництва та їх використання в країнах імперіалістичних, з одного боку, і в країнах колоніальних, напівколоніальних і залежних - з другого:

Показники (1936)	6 імперіалістичних держав	Колоніальні напівколоніальні і залеж. країни.
Запаси кам. вугл. млн. т.	4,300	3,600
Видобут. "-"	1,074	94
Запаси заліз. руди "-"	11	18,9
Видобуток зал. руд. млн. тон	103	14
Продукт. сталі в млн. тонн	92	2,9

Наведені факти дають яскраву картину: шість імперіалістичних держав володіють трохи менше, ніж половиною відомих запасів залізної руди в усьому капіталістичному світі, але дають 90% виробництва сталі тоді як колоніальні, напівколоніальні і залежні країни, що мають половину залізних рудних засобів, дають менше 3% світового виробництва сталі (підр. наш).

Ще більше сконцентрована в небагатьох високо розвинених країнах машинобудування: три країни - США, Німеччина і Англія - дають 65% світового ви-

- виробництва машин (без СРСР), а вся імперіялістична "шістка" (США, Англія, Франція, Німеччина, Італія, Японія - прим. ред.) - 90%. В колоніальних і напівколоніальних машинобудування майже не має (останні підр. наші).

- Промислова відсталість колоніальних і напівколоніальних країн, яка часто суперечить наявності багатих ресурсів для індустріального розвитку, пояснюється насамперед панування імперіялістів в їх господарстві. Імперіялісти вивозять звідти сировину для своєї промисловості збувають там за дуже вигідні ціни свої товари, але вони зовсім не зацікавлені в тому, щоб підвладні їм країни створювали власну важку індустрію і тим самим виходили на шлях самостійного розвитку, навпаки, під тиском імперіялізму господарський розвиток відсталих країн гальмується і набуває однобокого характеру - він спрямовується на розроблену і вивіз окремих видів сировин, потрібних імперіялістам" (Вітвер, "Екон. геогр. засін. країн").

- До тількищо наведених висновків, характеризує імперіялістичну систему капіталістичного світу, зроблених сталінським економістом, нам вже нічого не треба добавляти. Вони правильні.

- Придгляньмося з черги, як виглядає, згідно тверджень самих большевиків, побудова господарства в найбільш типовій імперіялістичній, колоніальній державі капіталістичного світу - Британській імперії.

- "Характерна риса англійської (Англія в точному розумінні слова - це назва середньої і північної частини острова Великобританія - основна частина всієї держави - прим. наша) промисловості - це її ухил у бік виробництва високоякісних дорогих виробів. При нестачі власної сировинної бази, при достатку кваліфікованої робочої сили, при високих витратах виробництва виробляти напівфабрикати або дешеві масові фабрикати стає невигідним. Англійська промисловість зберігає значні переваги у виробництві якісних сталей, цінного заводського і транспортного устаткування, машин, добротних тканин і пряжі. Напівфабри-

каві і менш цінні вироби Англія у великій кількості довозить (нір.л. вивозячи величезну кількість текстильних виробів, Англія довозить значну кількість дешевих тканин).

Основні галузі англійської промисловості - це її старі галузі: текстильне виробництво, машинобудування, суднобудування... Споконвічної галузі англійського машинобудування - виробництво текстильних, судових і друкарських машин, паровобудування, вагонобудування.

У сприятливішому стані, порівнюючи до старих експортних галузей, перебувають галузі, що виникли пізніше: електротехніка, хемічна промисловість, виробництво штучного шовку, автомобільна і авіаційна промисловість" (Вітвер, там же). Що продукується в районі Лондона, який: "...Очолює організацію конвенції і експлуатацію колоніальних народів?" (Вітвер).

"Південно-східна Англія - історичне ядро Великобританії... Промисловість південно-східної Англії до війни була обмежена обслуговуванням морського і залізничного транспорту та чисельно-га населення самого Лондону (Харчосмакова, взуттєва, швейна промисловість). У післявоєнний час індустріальне значення Лондонського району зросло. У районі Лондона виникли великі автомобільні, електротехнічні, хемічні заводи, фабрики штучного шовку" (Вітвер).

Що продукується в другому промисловому осередку Англії, її північній і західній частині?

"І Бірмінгем і Шеффілд - найстаринніші центри англійської металургії і обробки металу. Кожен став центром цілого району різноманітної метало-промисловості. Особливо різноманітна промисловість Бірмінгемна та його району. Тут можна зустріти всі процеси виробництва - від витоплювання чавуну і сталі до виготовлення найтонших виробів. У величезній кількості тут виробляються ружниці, револьвери, різноманітні машини, вагони, автомобілі, велосипеди, елетротехнічні апарати, наукові прилади, вироби з бронзи і різний дрібний залізний товар: замки, ножі, цвяхи, шпильки,

рибальські гачки, пера. Після війни в Бірмінгемі
виростає авіаційна промисловість.

Шеффілд - місто сталі. Він спеціалізувався
на виробництві якісної сталі і сталевих виробів:
важкого озброєння, блінджів, коліс залізничних,
осей, ткацьких машин і т.д. Шеффілд і Бірмінгем -
головні центри виробництва озброєння в Англії.
Манчестер, головний осередок текстильного району,
розташований в центрі Ланкомірського промисло-
вого району. Навколо нього - ціле сузір'я промис-
лових міст, кожне спеціалізувалося на певних сор-
тах пряжі і тканин. Багато підприємств зайнято
підсобними виробництвами: остаточною обробкою
і фарбуванням тканин, виробленням фарб і т.д.
Заводи текстильного машинобудування не тільки
обслуговують англійську промисловість, а надсила-
ють велику кількість машин за кордон" (Ветвер).

Як же в той час виглядає промисловість Індії,
колонії Британської імперії, "найбільшої колоні-
альної країни світу?" (Ветвер).

"Індія - (стрижень найбільшої колоніальної
країни світу. Експлуатація Індії й залишається
однією з головних підвалин Бритійського імпері-
ялізму. Розвиток Індії обмежений вузькими рамка-
ми. Він допускався лише тільки, оскільки це по-
трібне було Бритійському капіталу. Залізниця
будувалися для викачування з Індії дешевої си-
ровини і для воєнного панування над країною.
Англійські банки займають командне становище
в промисловості Індії. З галузей промисловості
розвинені переважно текстильна, гірничодобувна
промисловість; машинобудування дуже мало...".

"Індія має значні етнографічні ресурси. В різ-
них місцях Деманського плоскогір'я є поклади
кам'яного вугілля. В Бірмі і в інших місцях -
родовища нафти. Рудні родовища є в двох районах:
на Демані (залізо, марганець, золото) і в Бірмі
(свинець, срібло, олово, мідь). Запаси чистого
заліза, що є в руді, визначають на 2 млрд. тонн
(п'яте місце в світі). Отже, в Індії є сполучен-
ня вугілля, заліза і марганцю - вигідні умови
для розвитку металургії. Текстильна промисло-

вість - бавовна і джутова - займають перше місце в індійській фабричній промисловості (зайнято близько 900 тис. робітників, майже половина всіх фабричних робітників Індії). Це зумовлене наявністю великої кількості текстильних культур - бавовняка і джуту. (36 ір бавовняка вносить 9-10 млн. цнт. на рік, це становить 16-18% світового збору - прим. ред.). Бавовняні тканини виробляють переважно грубих сортів. Потреба Індії в тканинах незадовольється власним виробництвом, значна кількість довозиться (з Англії та Японії).

І це діється тоді, як більше половини збору бавовняка з Індії вивозиться - прим. ред.).

У гірничій промисловості на першому місці - видобуток вугілля (22 млн. тонн на рік в середньому). Добувається також: нафта, залізна і марганцева руда, золото, олово, сіль. Виток чавуну в 1938 р. - 1,6 млн. тонн. Металобробна промисловість мало розвинена. Щодо постачання машин і електротехнічних виробів Індія майже цілком залежить від довозу. (Вітвер, там же).

Для характеристики господарських відносин між Великобританією та Індією наведемо ці дані про продукцію чавуну та сталі в одній і другій країні в 1938 р. (За Вітвером).

	чавун	сталь
--	-------	-------

Великобританія (в млн. тонн) 6,9 10,5

Бритійська Індія " " 1,6 1,0

Продукція сталі в Великобританії є більша від продукції там чавуну. Продукція сталі в Індії нижча від продукції чавуну. Тому, що продукція сталі в порівнянні з продукцією чавуну являється більш якісною продукцією, Великобританія як метрополія зберігає за собою перевагу в продукції сталі, а уособлює в ній Індію, свою колонію. Для колоній метрополія призначає лише низько-якісні галузі виробництва.

Тут треба також зазначити, що в своїй колонії, Індії, "англійці є хазяями - чиновниками, військо-

вими, підприємцями" (Вітвер), отже, колонізують Індію, забезпечуючи за собою комаїдні, найкраще платні становища.

Згадаємо ще раз характеристичні ознаки імперіалістичних систем, встановлених більшовиками для капіталістичного світу:

1/ Не зважаючи часто на наявність великих сировинних ресурсів, господарства колоніальних і напівколоніальних країн відстали. Це "пояснюється насамперед, ~~як~~ імперіалістичною системою господарства".

2/ Імперіалісти використовують свої колонії в першу чергу як сировинні бази. Вивозять за дешевою ціною з колоній сировину, а теж напівфабрикати, і переробляють їх в заводах метрополії і завозять назад в колонії готові вироби по високій, звичайно, ціні (експорт Англії бавовняних товарів до Індії, яка вивозить сиру бавовну.).

3/ Імперіалістичні країни допускають в крайньому випадку розбудову в колоніях низькоякісної промисловості (вища продукція чавуну як сталі, в Індії, цилковитий брак там машинобудування).

4/ В метрополіях групують імперіалісти, звичайно, високоякісну, будівельну промисловість (згрупування машинобудівельної та високоякісної текстильної промисловості в Англії, вища продукція там сталі як чавуну).

5/ Загарбані території імперіалісти колонізують сводами урядниками, військовими інженерами, які стають на цих територіях головною опорою імперіалізму.

2. Колоніальні відносини в промисловості в європейській частині ССРСР.

З черги згідно наміченого нами плану зупинимось над розміщенням промисловості в ССРСР з господарською характеристикою окремих районів даною самими сталінськими авторами.

С С С Р розрізняється в основному на такі головні промислові райони:

1/ Південь (У С С Р, Крим і Ростовська обл. Р С Ф С Р);

- 2/ Центральний район: Званий також нечорно-земним центром, згрупований довкруги Москви;
 - 3/ Ленінградський район, згрупований в основному в самому Ленінграді і найближчій околиці;
 - 4/ Уралокузнецький комбінат в Західному Сибірі.
- Всі три останні промислові райони містяться на території РСФСР. На основі яких сировинних ресурсів утворився кожний з тих промислових районів?

Промисловий район, званий, згідно, як сучасної сталінської, так і старої царської, Імперіялістичних термінологій, Півднем, фактично, український промисловий район (він міститься майже цілком то на українській етнографічній території), опирався на кам'яне вугілля Донбасу, залізну руду Кривого Рогу та Керчі, марганець Нікополя, та електроенергію Дніпрогесу.

Яка особливість самих сировинних ресурсів, їх розміщення в українському промисловому районі? Віддаємо голос згадуваному вже нами Баранському, авторові сталінського підручника "Економічна географія СРСР". Він говорить:

"Україна являється одною з найбільш обдарованих природою частин СРСР. Головною особливістю Головного, чим виділяється Україна в порівнянні з іншими частинами СРСР - це сполучення на її території у відносно невеликих віддаленнях (Кривий Ріг від Донбасу 450 км.) від себе криворізького заліза і донецького коксувального вугілля. Другого такого району, де б знайдено так близько від себетакі великі запаси високосортних заліза і вугілля, як на Україні, ми (СРСР - прим.ред.) не маємо.

В доповненні до вугілля і заліза тут є і все інше, необхідне для чорної металургії, а іменно: марганець в Нікополі, вапняка і інш. в Донбасі.

Близькість Донбасу, забезпечуюча дешевість топлива підіймають вартість і всіх інших корисних копалин України: солі, б. Артимовська, ртуті б. Никитівки (єдино розроблюване родовище в СРСР), кольорових металів і др.

З багатими запасами корисних копалин щасливо

зв'язані і великі сільськогосподарські можливості України. В границі України входить основний масив чорноземів ССРСР, при чому українська частина чорноземного поясу знаходиться в найбільш вигідних кліматичних умовах.

В наслідок особливої геологічної будови родовища корисних копалин в Донбасі не зв'язані, як то звичайно буває з гористим рельєфом, який не дозволяє розвинути сільське господарство. Тут можливе таке положення, коли під землею на глибині кількадесять, а то й кількост метрів добувається вугілля, а на поверхні орється поле під засів пшениці.

До багатства природних ресурсів треба додати ще й вигідність географічного положення, яке для господарського освоєння цих багатств має рішуче значення. Особливо треба відмітити близькість Донбасу до моря".

Запаси кам'яного вугілля в Донбасі оцінюються на 72 млрд. тонн (Кубійович). В порівнянні до запасів Кузбасу - 450 млрд. тонн - вони відносно великі. Коли ж брати до уваги участь Донбасу і Кузбасу в кам'яновугільній видобувній промисловості ССРСР, то продукція Донбасу становить 3/5 цілого видобутку ССРСР, отже далеко перевищує Кузбас.

"Криворізьке родовище залізної руди розташоване над притокою Дніпра р. Інгулець, в 450 км. від Донбасу. Запасів один млрд. тонн, руди з високо-процентним змістом заліза. По кількості добуваної руди криворізьке родовище займає перше місце в Союзі, воно дає більше руди як всі інші, взяті разом" (Баранський - підр. наше).

Про центральний промисловий район, званий також Нечорноземним центром, який охоплює Московську, Івановську, Ярославську, Горьковську, Рязанську і Шумську області, говорить цей же Баранський:

"Мінеральне топливо - лише буре вугілля. Залізні руди розкидані в багатьох місцях по лінії Калуга-Муром, не дивлячись на величину загальної маси запасів, особливого інтересу для металургії не мають тому, що виступають в одному місці в

малих кількостях і процентовий зміст заліза в руді низький. Ні коксуючого кам'яного вугілля, як в Донбасі, ні нафти, як в Баку, ні сильних вододопадів, як в горах Кавказу чи на порогах Дніпра, ні сильних родовищ залізної руди, як в Кривому Розі, чи Керчі, чи на Уралі - тут, в Нечорноземнім центрі, немає".

Так само мається справа із сировинними ресурсами і Ленінградського промислового району: на "більшвартісними видами топлива, як нафта і кам'яне вугілля, область не розпоряджає. З мінеральної сировини виступають болотисті залізні руди, беконти - сировина для алюмінія.

В загальному, природними багатствами область не відзначається, це не Донбас і не Урал. При тому чисельні з природних ресурсів потребують для свого використання модерної техніки, як, нпр., біле вугілля, боксити, і тому вони скорше не мали жодного господарського значення". (Баранський - підр. наш).

Пригляньмося далі, як такий стан сировинних ресурсів, як це ми тільки бачили, вплинув на розвиток промисловості незваних районів, на їх характер. Україна, продукуює, якщо йдеться про її участь в загальносоюзній продукції "... три п'ятих чавуну і вугілля, одну другу солі, і коло одної п'ятої машин і механічних виробів". (Барановський).

З цієї загальної характеристики промисловості України, не підставі її участі в загальносоюзній продукції, виходить уже ясно, що Україна постачає в першу чергу промислову сировину, вугілля і чавун - перший продукт витопленої руди залізної. Натомість такі важливі галузі промисловості, як машинобудівництво, хемічна промисловість, не зважаючи на незвичайно вигідні для їх розвитку умови, в кожному відношенні, розвинені далеко слабше.

Характеризуючи машинобудівельну промисловість України, цей же Барановський говорить: "Для України, яка в протилежність від Москви і Ленінграда, має свою власну металургію, але

слабше забезпечена висококваліфікованою робо-
чою силою (!). підбирались, головне, менше склад-
ні, а більше металомісткі галузі машинобудуван-
ня (!): крім того, підбирались ті види машино-
будування, які в першу чергу потрібні самій Ук-
раїні. З тих галузей, які вже були до того часу
в Україні, підібрано сільськогосподарське і тран-
спортне машинобудування, з галузей нових - вироб-
ництво устаткування для гірничодобувної промис-
ловості, для металургійних заводів, для електро-
фікації, для хімічних заводів" (підк. н.ш.).

В результаті такого "підбирання" в галузі
машинобудування України продукують: особливі
сільськогосподарські машини (особливо тра-
ктори - Харків, комбайни, машини для збору
буряків); паровози (Харків, Ворошиловград), вагони
(Миколаїв, Дніпропетровськ), судна морські
(Миколаїв), річні (Київ); устаткування для копаль-
них заводів (головно Новокраматорський завод
в Донбасі, врубові машини - Горлівський
завод); турбіни і електромотори (Харків) та хімі-
чний апаратуру (в Києві - головно для ауро-
вих заводів); основні технічні продукти (сірчану, азотну,
соляну кислоти, соди і т.д.).

Що ж в той час продукується в двох інших
промислових районах європейської частини ССРСР,
які не мають майже жодних сировинних ресурсів,
в Центральному і Ленінградському? Ніс."

Про Московську область Баранський говорить:
"Московська область - столиця, водночас най-
більш промислова в ССРСР. Із усієї промислової
продукції на долю московської області припадає
коло одної п'ятої тоді, як за територією вона
становить менше, як 1/400 підлого ССРСР. Вся тери-
торія області, порізана залізними дорогами засі-
яна фабриками, заводами, торфорозрібками, кар'єрами.

До революції область за характером своєї
промисловості була однобічною, текстильною, тепер
на перший план виступає машинобудування. На

московську область припадає тепер майже одна чверть всього радянського машинобудування. Машинобудування цієї області переважно точне, не металомістке, а працемістке, вимагає "металу за копійку, а праці за рубель". Чавун в московській області не продукується - на її території немає доменних печей, метал вона привозить з других районів, головним чином з України і Уралу. Частиня того металу і великі кількості дому, випадків машинобудівельних заводів дістаються на заводи малої металургії, які дають високоякісну сталь для машин. Більше частина машинобудівельних заводів розташована в самій Москві, як зовні міститься сільськогосподарське і транспортне машинобудування.

Головне місце в текстильній промисловості займає продукція бавовняних тканин. В Москві і в її околиці розташовані також вовняні, шовкові, шейні і трикотажні фабрики.

Велике значення мають також хемічні заводи і підприємства харчової промисловості.

Колосальний ріст промисловості спричиняє також відповідне запотребування на електроенергію. Енергія для міст, фабрик, заводів, дістається на кількох великих районах електростанціях. Електростанції розташовані в самій Москві, працюють на Донецькому вугіллі і нафті з Баку ("Екон.геогр. ССРСР" - підр. наші).

Не без інтересу для нас є господарські зв'язки Московської області, правильно висвітлені і цим же Баранським:

"Зовнішні зв'язки московської області виключно широкі і охоплюють всю територію ССРСР. З Москви на всі сторони ідуть машини, станки, верстати - прим. ред., автомобілі, апарати, точні прилади, ткани, книги, газети, парфемія, папіроси і т. д.; Москва ж дістає із усіх сторін сировину, паливо, харчпродукти: хліб, м'ясо і цукор з України, метал з Уралу і України, вугілля з Донбасу, нафту з Кавказу, бавовну з Середньої Азії. Машинами московської області устатковуються заводи других районів ССРСР, тим райо-

нам дає Москва і кадри молодих спеціалістів, що їх випускають її чисельні учбові заведення".

"Івановська область належить до старих промислових областей. На долю промисловості припадає більше 3/4 валової продукції, в містах живе більше, як 40% усього населення.

Вона виділяється в Союзі, як "грандіозний текстильний комбінат". Для потреб текстильних фабрик працює тут багато других промислових підприємств: хімічні заводи, які дають кислоти і краски для тканин; машинобудівельні заводи, які випускають текстильні машини і частини до них; крохмальні заводи, що дають крохмаль для вибілювання тканин" (там же).

Крім текстильної промисловості тут розвинена також скляна промисловість та кольорова металургія (завод в Кольчугіні). Цей завод продукує майже 50% кольорових металів СРСР. За останні роки тут розвинулася також важка індустрія (заводи текстильних машин), завод торфемашин, а ближче Москви - точне машинобудівництво (завод мірильних приборів у Володимирі, радіоапарати в Александрові, освітлювальні апаратури в Киржечі) та хімічна продукція.

- В Ярославській області продукуються:
- а/ текстильні вироби (Ярослав, Кострома - голловольняні фабрики)
 - б/ судна
 - в/ автомобілі.

З автомобільним заводом в Ярославі зв'язаний гумово-азбестовий комбінат (шини і різні деталі для автомобілів) та лаково-красковий завод. Тут працює також завод синтетичного каучуку. Друге місто області Рибінськ, має також сильну машинобудівельну промисловість.

В Горковській області 2/3 валової продукції припадає на промислову машинобудівельну продукцію і лише 1/3 на сільськогосподарську. Тут сильно розвинуте також машинобудівництво, особливо транспортне, продукція паровозів, вагонів, платформ, трамвайових вагонів, парохідів для Волги, автомобілів (автомобільний завод один з найбільших в

Європі - 400 тисяч машин на рік), продукція інструменту для тракторів і автомобілів, виробництво верстатів (станки, фрезерні, токарські). Металургія працює на "привізній сировині - криворізькій руді і ломі" (Баранський).

Як ці металургійні заводи, так і "..." металургійні цехи на заводах Горького заняті головно виготовленням якісної сталі для найважливіших частин машин. Більшу частину металу дістають машинобудівельні заводи Горького з Уралу і України" (Баранський - підр. наш). Сильно розвинута тут також хемічна промисловість - Чорноріченський хем. комбінат в Дзержинську.

Сильно розвинуто металообробку та хемічну промисловість має Тульська область (якісні збройні заводи, Сталіногорський хем. комбінат, продукція синтетичного каучуку в Єфремові).

Перейдім з черги до Ленінградського промислового району. Про цей район говорить Баранський: "За ступнем індустріалізації Ленінградська область стоїть поряд з Московською. У першу п'ятирічку промисловість Ленінградської обл. росла скорше не лише зі сільського господарства, але і скорше промисловості цілого СРСР.

Це з'ясовують після виключно рідко, яку повинен був відіграти Ленінград у будівництві першої п'ятирічки як центр нашого (радянського - прим. ред.) машинобудування. Він таксамо як Москва найважливіший центр промисловості і особливо важкого важливого машинобудування та електротехніки з найкращим устаткуванням та найбільш кваліфікованими кадрами робітників та технічного персонажу.

Тут продукуються: трактори (завод "Красний путиловець"), турбіни (завод ім. Сталіна), текстильні машини, тютюнові машини до писання, рахування, поліграфічні, траулери (механізовані рибальські судна), мотоцикли, двиготелі і радіоапарати. Ці центри машинобудівництва дістають значну частину свого устаткування з Ленінграда.

Дуже велике значення має Ленінградська обл. також в промисловості... З інших галузей промисло-

вості більше значення в Ленінграді має це текстильна (суконна, бавовняна, а особливо трикоажна) промисловість.

Ленінградська промисловість потребує колосальних відносної кількостей енергії. В дореволюційний час це запотребування на енергію покривалося закордонним кам'яним вугіллям. Тепер закордонне вугілля заступає донецьке, яке в топливному білянсі Ленінградської області має більше, як половину, а разом з нафтою з Баку - більше 2/3.

Перевіз донецького вугілля та нафти з Баку на такі величезні віддалення загружує транспорт і підвищує собівартість продукції" (Баранський, там же - підкр. нами).

З переведення намітє йствлення, як і з вичинених ресурсів, такі промислової продукції промислових районів європейських частин ССРСР (Урал-Кузнієцького комбінату не розглядаємо тому, що такий розгляд не змінить зовсім наших основних висновків щодо загального характеру побудови промисловості ССРСР) видно виразно, що

1/ Не зважаючи на наявність великих сировинних ресурсів, незвичайно вигідно, в кожному відношенні, розміщених і позволяючи на повний розвиток різномірної промисловості, Україна має лише розвинену гірничодобувну та металургійну промисловість - тобто, як йдеться про цю останню, таку, як, згідно з окреслення того ж самого Баранського, являється лише "першим переходом надбудови над добувною промисловістю". Найважливіша галузь сучасної промисловості, машинобудівництво, яке, згідно з твердження Вітвера, вирішує сьогодні про "Господарську самостійність України", розвинене дуже слабо. Воно заступлене лише продукцією необхідних для України сільськогосподарських та транспортних машин. В Україні зовсім немає високоякісної машинобудівельної, хемічної та текстильної промисловості (фабрик мішків, канатів та шпигату, бо такі є в Україні, ми не підтягаємо, як це роблять большевицькі імперіялісти, під поняття текстильної промисловості). В Україні немає авіаційної, автомобільної, електротехнічної, поліграфічної

промисловості, не продукується високоякісних статей, необхідних для будови машин, точного приладдя, текстильних машин, фото-, радіо-, телефоноапаратури, мотоциклів, немає верстатобудівельних, лако-краскових, заводів синтетичного каучуку. Якщо навіть деякі галузі й заступлені якимось одним заводом чи фабрикою, то їх значення для потреб України - мінімальна.

2/ Зацє в центральному (Нечорноземному) та Ленінградському промислових районах, центрах, як Б. царської, так і сьогоднішньої сталінської імперії, при цілковитій відсутності необхідних сировинних ресурсів, розвивалися саме найбільше складні галузі високоякісної промисловості: машино і верстатобудівельної, текстильної, хемічної, електротехнічної, які продукують для потреб цілого СРСР, а не лише для потреб РСФСР.

Пригадаймо в тому місці характер англійської промисловості, лондонського та північно-східного району і характер промисловості Індії, колонії Бритійської імперії, та їх відношення між собою порівняймо із станом промисловості РСФСР, точніше, Московського і Ленінградського та промисловості УССР. Чи є якась, найменша хоча б, суттєва різниця між характером та відношенням окремих, названих нами, промислових районів Бритійської імперії, і промислових районів СРСР, з одного боку, до промисловості України та Індії, з другого боку? Ні, немає.

Як в районі Лондона, Бірмінгем та Шеффілда, так і в районі Москви і Ленінграда, з одного боку, продукується складні верстати, автомобілі, літаки, точне приладдя, складні фабричні та заводські устаткування, озброєння, друкарські і текстильні машини. Як довкруги майчестера згрупувалося ціле "сузір'я промислових міст", з яких кожне спеціалізувалося на певних сортах пряди і тканини (Вітвер), так і довкруги Іваново виросло "велике текстильне оточення (Тейково, Шуя, Кохма, Родники, Вицуга, Серєда)" (Барановский). Навіть називають Іваново "советським Печестером". З другого боку, як в Індії, так і в Україні, продукція чавуну

дуже далеко вища від продукції сталі, в протилежність до того, як це в Англії чи Центральному районі, де продукція сталі вища від продукції чавуну. (Пригадаймо дані для Англії і Індії: продукція чавуну в Англії 6,9 млн. тонн, в Індії, натомість, лише 1,6 млн. тонн. Аналогічно в Центральному районі продукувалося в 1934 р. 0,5 млн. тонн чавуну і 5,4 млн. тонн сталі (дані для СРСР за Кубішовичем). Як Індія, так і Україна змушені, не зважаючи на своє вугілля і залізо, ввозити для своїх потреб машини в тому часі, коли самі вивозять залізну руду і чавун. Як Індія, так і Україна змушені ввозити кращі сорти, як у випадку Індії, бавовняні тканини, як у випадку України, бавовну (Індія), дльняне і конопляне волокно, бавовну (Україна).

І якщо, згідно критеріїв, встановлених большевицькою наукою на основі аналізу господарських відносин між Англією та Індією - Індія по відношенні до Великобританії являється її колонією, "найбільшою колоніальною країною світу" (Вітвер), то при тотожних господарських взаємовідносинах між Україною і європейською частиною РСФСР, згідно тих же самих критеріїв - Україна являється такою самою колонією РСФСР, як Індія колонією Великобританії.

І не лише такою самою колонією. Характер промисловості УСРР в порівнянні до характеру промисловості РСФСР, беручи до уваги природні для того можливості кожної з республік, в далеко більшій мірі є для першої результатом господарського гноблення і експлуатації, а для другої результатом привілейованого становища, як це має місце навіть між Індією і Великобританією. Бо чей же англійська машинобудівельна промисловість розвинулася на базі англійського заліза і вугілля. А на якій сировинній базі розвинулися машинобудівельна промисловість Центрального і Ленінградського промислових районів? Вона розвинулася головно на базі привізної сировини: українського вугілля і заліза, нафти з Баку. На якій, ділі, си-

рівнинній базі, опирається текстильна промисловість тих районів? На бавовні Туркестану, на білоруському й українському льняному і конопляному во-локні. І чи саме така система в побудові промисловості ССРСР в справі здійсненням "плану, постановленого ще Леніном про національне розміщення промисловості з точки зору близькості сировини (з міні-найменшої витрати праці при переході від видобутку сировини до всіх послідовних стадій обробки напівфабрикатів, аж до одержання готового продукту", як про брехливо стараються переконувати громадян ССРСР автор короткого курсу "Історії України" (вид. УАН УССР 1940 р.)? Ні, сьогоднішня побудова промисловості ССРСР є саме найвиразнішим перекресленням такого плану. Бо, чи ми вже в іншому місці цитували, Баранський, характеризує промисловість Ленінграда, сам виразно говорить, що "перевіз донецького вугілля та нафти з Баку на такі величезні віддалення загрожує транспорту і підвищує собівартість продукції". З приводу такої політики всесоюзного імперіального центру в галузі промисловості України при обговоренні п'ятилітнього господарського плану на XVI-ій загальносоюзній партійній конференції в квітні 1929 р. говорив старий український комуніст Петровський:

"Подивіться, що в плані призначено на тракторобудування на Уралі та причіпне устаткування на Україні? Чи доцільно поєднано тут розвиток однакової промисловості в двох місцях, розташованих на 5 з чимось тисячі верств одна від одної? А питання паровозобудівництва? Харківський паровозобудівельний завод, один з кращих в Союзі заводів, що мав значення для експорту паровозів до Румунії, Італії та інших країн. Його гадають перевести на тракторобудування та на інше невідоме машинобудування. Яка ж тут доцільність, коли в кінці п'ятирічки на цьому ж самому заводі має бути збудовано тільки 5,000 тракторів, а на Путилівському — 15,000? Не маю нічого проти того, щоби на Путилівському заводі будували 20,000 тракторів, але, товариші, я все ж хочу звернути увагу на те,

чи пристосовано тут розвиток промисловості до потреб району. Виготовити тільки 5,000 тракторів на Україні, а Україні їх треба десятки і сотки тисяч, а більшу частину виготовляти в Ленінграді та на Уралі і по інших місцевостях і довозити їх на місце споживання за 3-4 тисячі верств, чи правильно це? Це така кабада, яка в розвитку промисловості виходить через те, що ми змушені з Донбасу вивозити для великого машинобудівництва величезні залізні відлами, щоб по інших районах ці залізні відлами перетворити на залізні листи, або на інші прокати. Товариші, ви самі розумієте, що ефективність від цієї промисловості буде дуже мала. Прошу тих товаришів, які їздили до Америки і Німеччини й до інших країв, приєднатися до обговорення цієї думки. Нехай ті, що їздили, виступлять тут і скажуть, як там побудована промисловість. Американці, німці і французи розвивають промисловість у тому районі, де зосереджена головною сировина. Коли вугілля є недалеко від руди, стараються там розвивати своє залізновиробництво і навіть машинобудівельну промисловість. Тов. Добов, що недавно повернувся з Америки, про це говорив, так і повинно бути. І в цьому є найкраща ефективність виробництва. Коли ви, товариші обминете ці питання, то в нас ще довго буде такий стан, коли всі ~~буд~~ будівельні матеріали коштуватимуть в 3-4,5 разів дорожче". (Садовський, "Суч. пробл. екон. України", т. I. підр. наші).

За відвагу відстоювати господарську незалежність України прийшлося Петровському, як і іншим українським комуністам (Волобуєв), заплатити головою.

Колоніальний режим, утворений сьогодні правлячою клікою ССРСР, в більшій мірі, отже, експлуататорський, в більшій мірі, нехтуючий природні умови - отже, побудований в першу чергу під кутом політичних імперіалістичних інтересів - як такий же режим в Бритійській імперії, побудований англійським центром.

од. Триваючи, далі, відстає одностороннє господарство
- "комуністичне" "насамперед результатом панування там
- "тоталітарних імперіалістів" (Вітбер), то так само у випадку
- "СССР" висвітлений нами колоніальний стан госпо-
- дарства УРСР (а також всіх т.зв. республік союз-
- ятих) - ватакж результатом лише панування імпері-
- ялістів в СССР, точніше результатом панування
- сучасної імперіалістичної класи сталінської. Це
- означає вкінці, що як Бритійська імперія, так і
- сталінський СССР - імперіалістичні держави, різ-
- ні в деяких випадках формою і завжди з однакою
- своїм змістом, завжди однаково ворожі справжнім
- інтересам народних мас: звести на нуль старі
- і нові. Характеризуючи Великобританію, як метрополію
- імперії Вітбер говорить так: "Великобританія займає в Бритійській імперії
- більше 1/140 частину щодо площі і 1/14 щодо насе-
- лення". В Бритійській імперії, в той час як
- "Як індустриальна країна з недовільною сиро-
- виною і харчовою базою Англія довозить величез-
- ну кількість сировини і харчових продуктів (ба-
- вовна, вовна, каучук, нафта, різні руди, лубо матері-
- яли, хліб, масло, м'ясо, чай, цукор, фрукти і т.п.).
- З другого боку, основні галузі англійської про-
- мисловості вивозять дуже значну частину своєї
- продукції: тканини, металовироби і машини".
- Прирівнявшись до черги загальної характеристи-
- ці Центрального району і цілого РСФСР в порів-
- ненні до т.зв. союзних республік, зокрема Ба-
- ренських.
- З цілого Союзу на ці області (тобто області
- Північно-західного центру - Фед.) припадає: 1,6%
- по власному населенні 11,6%
- по загальному населенню 19,2%
- до числа робіт. вел.пром. 38,0%
- до валов. прод. вел.пром. 31,0%
- По порівнянні до УРСР Північно-західний Центр
- майже вусе менший і відносно території і на-
- селення, промисловості (вс. валової про-
- дукцією) розвинута тут майже в два рази більше,

як на Україні".

РРФСР дуже тісно зв'язана з іншими республі-
 -ками і єдністю транспорту (!) і вже від давня
 -географічним розподілом проди (!). Господарські
 -зв'язки РРФСР з другими союзними республіками
 -мають велике значення не лише для них самих, але
 -і для неї самої. РРФСР дає другим союзним респу-
 -блікам передові всі важливі машини і устатку-
 -вання (особливо автомашини, літаки, паровози, ваго-
 -ни, танки, блумінги, складні автомати, точні вимірні
 -машини і т. д.), потім хемічні продукти (добрива,
 -фарби, фарби, гумові вироби), тканини, дерево- і всякі ви-
 -роботи з дерева, папір, книжки та інші поліграфічну
 -продукцію коже в. метали (срібло, золото, платина, мідь, цинк, свинець, кадмій, нікель, кобальт, марганець, вольфрам, молибден, тантал, ніобій, ртуть, берилій, цирконій, титан, ванадій, нітриди, карбідні, азотні, фосфорні, борні, кремнієві, германієві, селенієві, телуриєві, ітрити, іттриєві, цукор, спирт, олія, м'ясо, сіль; овочі з Білоруської ССР - свинину, вироби деревооб-
 -робної промисловості, сірники; з Татарської ССР - зерно; з Азербайджанської ССР - нафту, бавовну, овочі, шовк; з Грузинської ССР - тютюн, вина, чай, мандарини, цитруси і інші овочі; з Вірменської ССР - дорогі будівельні мате-
 -ріали, мідь, вина; з Туркменської ССР - бавовну; з Узбецької ССР - бавовну, овочі, шовк; з Таджикицької ССР - бавовну, овочі, шовк, рідкі метали; з Кіргізької ССР - киндор, капаф, бавовну, вовну, м'ясо, зерно; з Казахської ССР - олово, мідь, нафту, вугілля, вовну, м'ясо, зерно, бавовну" (Баранський, "Економ. геогр. ССР" - підр. наші).

І хіба ж як такі відносини, як це ми бачимо, між РРФСР та т. зв. союзними республіками, ми, ана-
 -логічно до таких відносин між Англією і входя-
 -щими до складу Британської імперії колоніальни-
 -ми країнами - можемо інакше назвати як лише жкі
 -відносинами між метрополією імперії та її коло-
 -ніями? РРФСР, особливо райони Москви і Ленінгра-
 -да до союзних республік... забезпечили за собою
 -виразно становище метрополії! І цей так званий

"розподіл праці" склався не "географічно", як це брехливо твердять сталінські писарки, але наслідно-політично в наслідок імперіялістичної колоніальної політики імперіального центру по відношенні до окраїн, в наслідок тактики грабежі і експлуатації цих окраїн, в наслідок їх окупації. Якщо б не побудову промисловості в ССРСР впливав лише географічний фактор, то центральний район мусів би міститися не там, де є політичний центр імперії, але там, де є сировина - тобто в Україні або на Уралі. Така побудова промисловості ССРСР, якщо ми бачимо сьогодні - це в якомусь випадку в наслідок "географічного розділу праці", але в наслідок політичної системи, в основі якої лежить експлуатація загарбаних територій і народів, системою, утвореною б. царськими і відореставрованими сьогоднішніми сталінськими імперіялістами. Політичним центром цієї системи була і є Москва і кожочасні її володарі - імперіялісти забезпечують за нею і господарську перевагу, роблять її і господарським центром.

Розглядаючи причини чому Нечорноземний центр став промисловим осередком б. царської Росії і сталінського ССРСР, сталінський економіст пише:

"Нечорноземний Центр завдячує свій промисловий розвиток не власним сировинним і етнографічним ресурсам, а своєму центральному положенні на східно-європейській низині, яка помагає йому зв'язати всі сторони притягати чужу сировину".

І далі економіст філософує:

"Недаром цю територію називали скоріше центрально-промисловою областю; ця назва якнайкраще віддавала її суть: вона не лише центрально і не лише промислова, але також промислова тому, що центрально".

Витрєсуваний в брехві сталінський економіст не завзявся жодяк пояснити утворення Центрального промислового району географічними моментами.

У чому місці, однак, це йому ні як не вдається.

Занадто виразна справжня дійсність, щоб її якне було закрити. Свій промисловий розвиток не завдячує Нечорноземний центр своєму центральному

положенні на східно-європейській низині, але сво-
йому центральному положенні в імперіялістичній
державі, для якої він стає головною опорою. А саме
це політично-центральне положення "помагає йому
притягати з усіх сторін чужу сировину". В поміч
тут приходять політичний апарат насилля імперії,
а ніколи географічне положення! В який спосіб
ріс цей промисловий центр в б. царській Росії, ми
найкраще бачили при розгляді господарських вза-
смих між Україною і Росією в XVII і XVIII сторіч-
ях. Не чорноземний центр розвинувся промислово
не тому, що він "центральный" в географічному ро-
зумінні, як цього хоче, підкуплений Сталіном, еко-
номіст - але тому, що він центральный в політич-
ному розумінні, тому, що він, як і Лондон, "очолює
організацію поневолення та експлуатацію колоні-
альних народів".

3. Сталінська промислова
політика в Україні. - засіб
національного і соціального
гогноблення.

Колоніальний характер промисловості України
визначається не лише її односторонністю, нерозвине-
ністю, але й використанням того мізерного упро-
мисловлення яке відбудеться, як нагоди для колоні-
зування українських земель збаламученим і підкуп-
леним правлячою імперіялістичною клікою елементом.
Згідно даних із згаданого вже нами короткого
курсу "Історії України" українці в 1938 р. ста-
новили лише 59% загальної кількості робітників
і службовців України. Більші промислові міста
України мали такий національний склад жителів:
в Сталіно в 1938 р. жило лише 31% українців, в За-
поріжжі в 1938 р. - 56%, в Ворошиловограді в то-
му ж році - 60%, в Дніпропетровську в тому ж році -
48%. Отже у всіх більших промислових містах Укра-
їни робітники і службовці-українці не становлять
пересічно більше як 50% усього населення. Це зна-
чить далі, що українська промисловість лише в 50%
виконує свої важливі народно-господарські завдан-
ня в Україні.

Не лише процентний національний склад робітників промисловості і взагалі міст України, розкриває нам колоніальний характер сталінської політики в тій галузі господарства. Для нас важливо знати також яку працю виконують робітники-українці, а робітники з позо України, часто, власне, сталінські агенти, який національний склад мізгу керівництва, української промисловості і кадрів, висококваліфікованих спеціалістів і чорноробочих. Во лише, тоді народ вивні використовує свою промисловість, коли він керує нею, організує її, отже, збагачує свою культуру досвідом керівництва і організації найважливішої сьогодні галузі народного господарства, коли його цини опановують цілєковито складні спеціальності. Це для народу не менше важлива справа, як справа повного самостійного господарювання продукцією промисловості. Для ілюстрації названих відносин - наведемо один образок з сьогоднішньої дійсності українського Донбасу:

"В підвальному приміщенні донецького індустріального інституту серед обворілих стін, на швидку прикритих ріденькою крейдою, в кімнатах, де колись були прекрасні лабораторії, група людей поралася біля великого гідравлічного преса. Відкрилися двері - чорні обвуплені від пожежі дерев'яні двері, і в лабораторію зайшов професор.

-- Готово? - спитав він асистентів. - Коли все, тоді починемо...

Під прес поставили залізобетонну стійку, що за задумом професора має розв'язати проблему безлісового кріплення забобів. Годинник відраховував хвилини, і кожного разу двоє колгоспних дівчат, що приїхали в Донбас з Вінничини, натискували важені преса, а професорові асистенти слідували за приладами, за тим, як поводить себе стійка під тисненням 10, 15, 20, 25, 30 тонн, і руками, одягненими в теплі рукавички, бралися за олівець, щоб занотувати нові дані про випробування стійки, і повідомити їх потім заводові, спеціально створеному недавно для виготовлення цих стійок.

Три чи чотири години підряд у напівзруйнованому холодному підвалі професор Михайлов з Москви робив свої вперті дослідження, не думаючи про мороз, по добирався до ніг навіть кризь валянки...

Вечером того ж дня ми розмовляли з жінкою - гірничим інженером; єдиною в Донбасі жінкою-начальником шахти і коли довідалися, що вона приїхала сюди за три-дев'ять земель... запитали її:

-- Що вас вабило сюди?

-- Незвичайна перспектива розв'язати ряд нових, справді інженерських питань, зв'язаних з відбудовою. Тут - роздолья інженерові..." ("Вадянська Україн" від 4. III. 45 р. № 44/7620/, підр. наші).

Це в мініатурі картина ще одних відносин в українському Донбасі. Керівники наукових лабораторій, начальники шахт - це професори Михайлови з Москви, інженери, які приїхали "за три-дев'ять земель", робітники, які "натискають важелі преса" - "колгоспні дівчата" з Вінничини". Саме такі практичні наслідки дає упривілейоване становище Москви в ССРСР, яка "другим районам дає кадри молодих спеціалістів, винуваних її численними убовими завданнями", (Баранський). Так виглядають "почесні завдання...", які припали Московській області, як області віддавна промислової, з величезними кадрами, кадри висококваліфікованих робітників технічного і наукового персонажу" (там же).

Наукові інженерські кадри, кадри висококваліфікованих робітників - це головно неукраїнський по національності елемент, натомість чорноробочі - переважно українці.

Таке становище - подвійний удар для українського народу. По-перше українська культура (під українською культурою ми розуміємо творчість лише українського народу, а не досягнуті на території України можливо й чужинцями) наразі повної змоги збагачуватися ані науковими здобутками, ані виробничим досвідом українських технічних кадрів всіх ступнів. Розвиток промисловості на українській території, в такій формі, як проходить тепер, ніяк не причиняється до розвитку культури українського народу - він причиняється до збага-

чування культури того народу, з якого рекрутується найбільше запродані імперіалістичній клітці елементи. По-друге в такій формі проходять кожна експлуатація праці українського народу. Перевага неукраїнського елементу у всіх цих формах, які вимагають високої спеціальності, високих кваліфікацій, банально водночас забезпечення за ними найкращих платень при відносно легкій фізично праці. Чорноробочий український українець, вибійник, нпр., мусить натомість не своєї землі - витискати зі себе в шахті останні потуги діставати за це платню найнижчих розмірів, бо так платиться низькокваліфікованій праці.

В цитованій нами кореспонденції з Донбасу, бачимо професора і його асистентів в рукавичках, валляках. Цікаво було б довідатися з цієї ж кореспонденції в шостадяннені українські колгоспники з Вінниччини. Автор кореспонденції про те не говорить. А ми ж певні, що ці дівчата не натискають на "важкі преси" в рукавичках, а голими замерзлими руками; вони не взуті в валляки, а в подерті чоботи, бо просто мають ноги обвиті онучами, бо саме такі зодягненими ми, звичайно, бачимо чорноробочих Донбасу. Проф. Михайлов з Москви і інженер, що приїхав "з-за три-дев'ять земель" обоє чужинці України, дістають за свою працю таку зарплату, яка дозволяє їм забезпечитися і в рукавички, і в валляки, а чорноробочі колгоспники з України зазодягаються в лавхміття, бо не кращий одаг на виставі речей їм їх зарплати.

Так, отже, незважаючи на свою незвичайно важку працю український робітник, український колгоспник, в наслідок колоніальної політики сталінської кліки в Україні, живуть водночас в найбільш примітивних життєвих умовах, живуть, як наймити на своїй землі, хоч ця кліка вперто їх оббріджає, як що вони "справжні господарі".

Як жорстоко експлуатується Україна сталінською клікою в галузі промисловості і як, даді, українська промисловість в системі імперіалістичного ССРСР не може виконувати своїх завдань, як фактор піднесення заможності українського народу

свідчить відношення між валовою продукцією промисловості України та республіканським бюджетом УССР. Валова продукція промисловості УССР в 1940 р. становила 21,8 млрд.крб. (сама лише продукція промисловості Києва досягала 2 млрд.крб.), а цілий бюджет УССР, затверджений на 1941 р., становив на доходах і видатках лише 8,3 млрд.крб. Якщо йдеться для порівняння про відношення тих двох величин в масштабі цілого СССР, то валова продукція промисловості в СССР в 1940 р. становила 128,6 млрд.крб., а бюджет, затверджений на 1941 р. становив по доходах і видатках 216 млрд.крб. Отже, в тому часі, коли валова продукція промисловості СССР становить більше як 50% прибутків бюджету СССР, то в УССР діється відворотне: валова продукція промисловості УССР майже в триє більша від всіх прибутків, передбачених бюджетом УССР. Прибутками промисловості України не розпоряджається український народ, але їх забирає і розпоряджається ними так, як їй вигідно сталінська імперіялістична кліка. Вона забирає і використовує для своїх протинародних цілей більше, як дві третини всіх продуктів промисловості України.

Формально-правно забезпечена такий спосіб, що промисловість згідно сталінської конституції СССР підпорядкована на республіканському, а всесоюзному центрові. До виключного відання РНК УССР належить лише чотири ресорти: освіта, місцева "головно легка" промисловість, комунальне господарство і соціальне забезпечення. Всі інші галузі промисловості: вугільна, нафта, електрична, хемічна, авіаційна, суднобудівальна, цілюльозна, паперова, металургія; чорна, кольорова; машинобудування: важке, середнє, загальне; електростанції, - підпорядковані союзним комісаріатом. Ці комісаріати тим самим і розпоряджаються продуктами промисловості окремих союзних республік. Для своїх потреб союзні республіки дістають т.зв. "відрахування" з головних прибуткових джерел у висоті затверджуваній щороку Верховною радою СССР. Так, нпр., в бюджеті СССР на 1941 р.

"Річний план податку з обороту на 1941 р. встановлено по УССР в сумі 23,3 млрд. крб. До державного бюджету УССР від податку з обороту відраховується 8,3%" (А.М.Кувич, Держ. бюджет УССР на 1941 р. - підр. наші).

Отже, в Україні стягується всесоюзним імперіальним органом, всесоюзним комісаром фінансів у формі податку з обороту 20,3 млрд. крб. З того на потреби України визначається лише 8,3% тобто лише 1,7 млрд. крб., а решта іде на потреби цілого СРСР тобто на потреби правлячої сталінської імперіалістичної кліки.

Податок з обороту: "Встановлено від 3 вересня 1930 р. так формулу: систему податку з обороту підприємств у суспільного сектору: оподатковують оборот від продажу товару у об'єднанні певної галузі промисловості чи торгу... Як загальне правило, оподатковують оборот від продажу товарів лише власного виробу чи власного заготовлення... Для кожного об'єднання тієї чи іншої торговельно-промислової галузі рнк СРСР визначає окрему ставку податку і до інших підприємств, що виробляють або заготовляють товари даної галузі" ("Тучас. пробл. екон. України", т. II).

Податок з обороту - найголовніша позиція бюджету по стороні прибутків. Нпр., в бюджеті СРСР (совізнаму і республіканських) на 1941 р. з усього загальної суми 234,7 млрд. крб. доходів на податок від оборотів припадає 81,4 млрд. крб. доходу, тобто найбільше (прим. ред.).

І не лише прибутками промисловості не розпоряджається український народ. Бюджет УССР, поза своєю незвичайною убогістю в порівнянні до доходів, хоче б лише самої промисловості України, ще тим для нас цікавий, що він укладається і затверджується не органами УССР, а органами СРСР: на пропозицію рнк СРСР його затверджує верховна рада Ч. рада національностей СРСР, в яких українські представники є незначною меншістю. Отже, український народ не має взагалі жодного впливу на формування свого господарського життя. Все ро-

битися чужими українському народові всесоюзними органами, які завжди керуються лише своїми імперіалістичними інтересами, інтересами правлячої кліки в ССРСР, а не інтересами українського народу чи інших народів. Всі інші народи, як це ми бачимо на прикладі українського народу, вони лише грабують.

Беручи до уваги, отже, односторонність і низькоякісність промисловості України при наявності величезних промислових сировинних ресурсів на наших землях, низьку процентову участь робітників і службовців українців в промисловості України, зіпхнення українців до тих фахів, які вимагають найменших кваліфікацій, а через те є найслабше платні, далі, забирання продуктів промисловості України всесоюзними імперіалістичними органами і використання їх для своїх імперіалістичних цілей, чужих і ворожих українському народові, - бачимо весь масштаб експлуатації українського народу, в тій області, усю її жорстокість, безвиглядність. З промисловості, яка завжди являється рушієм культурного і суспільно-економічного поступу народів, сталінська імперіалістична кліка зробила в Україні чинник варварської експлуатації, гноблення, поневолення, як в національному, так і в соціальному відношеннях. З багатств української землі, з праці українського робітника користає упривілейована Сталіном імперіалістична його кліка, вона на них наживається, багатіє. Спираючись на ці багатства і працю, вона снує свої імперіалістичні, бандитські мрії про панування над світом, щоб далі багатіти. Українські ж працюючі маси, український народ, не зважаючи на багатства своєї землі, на свою важку працю, на свою природну обдарованість, змушений цією клікою животіти в найбільш примітивних життєвих і культурних умовах, змушений бути погносом чужих культур, вимушений гинути на імперіалістичних фронтах за імперіалістичні цілі.

Колоніальна експлуатація України
в період другої імперіалістичної
війни.

Друга імперіалістична війна найбільш трагічний акт якої розігрався саме на українських землях, форми експлуатації українського народу лише збільшила, саму експлуатацію посилила. Промовчівши в Україні вже два рази мінняються окупанти. В першій фазі війни на Сході Європи місце сталінських імперіалістів в Україні заняли гітлерівські імперіалісти, в другій фазі війни знов Україну окупував Сталін. Зміна окупантів нічого не змінила становище українського народу, він був постійно предметом виснаження і грабунку кожного з окупантів, багатства українських земель були постійно предметом боротьби між воюючими імперіалістами. Колоніальна політика гітлерівців в Україні в роки 1941-44 - це особливий кровавий розподіл націоналістичної історії українського народу. З уваги, однак, на нашу тему, ми не будемо на цей період зупинятися. Наше завдання - прослідити колоніальну господарську політику Сталіна в Україні сьогодні.

Політика України в імперіалістичній гітлерівсько-сталінській війні особливо трагічна і своєю трагічністю не обмежується. Саме в цей час з особливою гостротою виступає колоніальне становище України в системі СРСР. Підступно прагнучи до розв'язання в світі війни, щоб потім легше піти на нього походом, підкорити його собі, Сталін в 1939 р. заключив договір з імперіалістичною гітлерівською Німеччиною. Згідно умови з Гітлером, Сталін продав Німеччині хліб, промислову сировину. Все це він вивозив в Німеччину головню з України. Гітлер в той час поневолював Польщу, Норвегію, Францію, Бельгію, Голландію, Данію, Югославію, Грецію. Зміцнившись поважно, як за рахунок підморенних країн, так і за рахунок української сировини, Гітлер пішов війною на СРСР.

Всі тягари імперіалістичної війни, в якій український народ не був заінтересований, спали

в першу чергу на український народ. Мільйони чоловіків змобілізував Сталін на фронт. Другі мільйони жінок змобілізовано на оборонні роботи: копання безкінечних, протитанкових ровів, стрілецьких окопів, змобілізовано до роботи в промисловості, транспорті, торгівлі. Мільйони жуків коней, худоби, свиней гнали догоничі в парні лядневі і серпневі дні з України на схід. Селянин український лишився навіть часто без одної корови. Поспішно під натиском сталінських адміністративних і партійних органів збирали збіжжя на колгоспних ланах молочено, зсипувано на паровози, залізничні вагони і Дніпром, залізничними дорогами вивозено з України. Українське населення осталося без хліба. Так само вивезено фабричне і заводське устаткування. Український робітник остався без праці і без якихнебудь перспектив її колись одержати (цілі фабрики і заводи переставали не лише працювати, а й існувати).

За відступавчою Червоною Армією йшли гітлерівські армії. Серед бовів знищувалися українські села, міста, знищувалася цілий дрібний, призибуваний довгими роками, масток українського громадянства. Не зважаючи на великі податки, стягані імперіалістичною клікою на оборону держави з українського народу, коли прийшло до війни, вона, ця кліка, віддала цілу Україну своїй ворогові, якоїго перед тим годувала українським хлібом. Серйозну оборону готовлено, але вже не на українських землях, лише там, де міститься центр сталінської імперії: під Москвою, Ленінградом, Сталінградом. Київ натомість віддано гітлерівцям і підміновано Хрещатик. І це не припадок, що "геніальний маршал" цюко під Сталінградом сказав в наказі до армії: "Ані кроку назад", а закон перестеріганий всіма імперіалістами: за всяку ціну боронити метрополію, а колонії натомість, примінюючи "вище мистецтво стратегії і тактики" можна відступати. "Творець видого воєнного мистецтва" Сталін відступив з колонії України і віддав її Гітлерові і серйозну оборону організував щойно на підступах до своєї метрополії.

Україну дуже дорого коштує така політика імперіалістичної еліти. З 26 металургійних і 26 коксохімічних заводів України не уцілів ні один. Знищено 16 доменних печей, 22 домни значною мірою зруйновані і потребують капітального ремонту. Інші 19 зруйновані частинно. Зі 110 мартенівських печей цілком знищено 10, дуже зруйновано 30 і частинно зруйновано 70 печей. Зі 111 прокатних станів цілком знищено 29, всі інші зруйновані частинно.

Система водопостачання, яка забезпечувала водою підприємства України, була німцями цілком виведена з ладу. В Донбасі зруйновано всі шахти, електромеханічні майстерні, цілі шахтарські селища. Отовбури шахт зруйновані на 53% піднімальні машини - на 90%, копри - на 83%, електростанції на 84%.

В Києві з 1176 промислових підприємств зруйновано під час окупації понад 800, в Дніпропетровську зруйновано заводи ім. Петровського, ім. Карла Лібкнехта, ім. Комінтерну, ім. Леніна, та, багато інших. Ціле устаткування цих заводів вивозилося до Німеччини.

На залізницях України німецькі окупанти зруйнували понад 2,203 км. головних ліній.

Тільки по 8 областях Лівобережної України і в Києві окупанти зруйнували понад 4 мільйони квадратних метрів житлової площі, що становить половину житлового фонду цих областей. В містах Сталіно, Полтаві і Чернігові зруйновано дві третини житлового фонду.

Німці спалили і знищували українські села. В 197 районах Лівобережної України німецькі не-долюдки спалили 319,000 дворів колгоспників.

Кожна четверта хата колгоспників була спалена... В 9-ох Лівобережних областях України в 1943 р. порівнянні з початком 1941 р. поголів'я худоби всіх категорій господарств різно скоротилося: великої рогатої худоби в 2 рази, свиней - 9 разів, овець - 8 разів, коней - 5 разів. У Ворошиловградській і Харківській обл. в середньому на 1 колгосп лишилося тільки 3-4 коней". (Хрущов).

Треба зазначити, що всі ці величезні зруйнування доконані не лише гітлерівськими окупантами, а й відступаючими літом 1941 р. сталінськими загарбниками. Вони, відступаючи з України, вивозили верстати, машини, руйнували шахти і рудники, висаджували в повітря цілі заводи, міські квартали, виганяли з України мільйони корів, овець, свиней, коней.

З поворотом сталінсько-большевицьких окупантів України посилена експлуатація наших земель, нашого народу продовжується. Особливо тягарем на плечі всього населення ССРСР, в тому числі і на плечі українського населення, падають різні високі податки, страхові оплати, позики, грошево-річні лютерії, датки в грошах і натурі в фонд Червоної Армії, фонд оборони, фонд перемоги. Щоб підкорити собі Європу, сталінська імперіялістична кліка витискає останні соки з населення ССРСР. В бюджеті ССРСР на 1944 р. ухваленому у висоті 349,6 млрд. крб., 178,4 млрд. крб. призначено на потреби комісаріату зброї оборони, військово-морського флоту, та на фінансування народного господарства, яке цілковито працює на потреби імперіялістичних воєнних фронтів. Більше, отже, як дві третини бюджету витрачається для потреб імперіялістичної війни.

Щоб закрити справжній терористичний характер своєї політики по відношенні до власних громадян, насильне стягання від нього, всіх його засобів, імперіялістична кліка режисерує у верховній раді ССРСР виступи своїх агентів, нібито представників народу, в яких вони домагаються підвищення доходів нібито для прискорення розгрому фашизму, а фактично для фінансування імперіялістичного походу в Європу головно за рахунок підвищення т.зв. "добровільних надходжень від населення". І так, нпр., на засіданнях верх. ради ССРСР та ради національностей співдоповідачі комісара фінансів Зєврова - від бюджетової комісії ради союзу та ради національностей Ніколаєв та Хохлов висунули пропозицію: "1/36 більшіти доходи бюджету по "добровільних надходженнях від населення" на 1.200 млн. крб., в тому числі: по державній воєнній позиції на 1.200 крб."

за рахунок наближення строку випуску позички на один місяць;

по позиках, що купуватся об'єднаннями, за рахунок приросту вкладів — на 200 млн. крб.;

по грошово-речовій лотерії — на 700 млн. крб.

2/ За пропозицією впрод (всесоюзна центральна рада професійних спілок) збільшити доходи на 100 млн. крб. за рахунок перелічення в бюджет й інші кошти соцістраху.

3/ Підвищити доходи від податку з обороту на 1,260 млн. крб. Це, зв'язано із збільшенням випуску товарів для реалізації їх через ресторани та інші інше визначувану верхкомторгом ССРС сітку громадського харчування.

4/ Збільшити надходження по розному, й по доходу податку на 30 млн. крб. (десята сесія ІІІ верх. ради ССРС).

Всі депутати в своїх виступах, в тому числі і депутати України, незважаючи на нещодавню війну, власного народу і на ворожість йому цілей, за які Сталін веде імперіалістичну війну, підкуплені або залмані НКГБ, схвалюють таке підвищення, схвалюють бюджет.

Депутат Грушевський від Чернівецької виборчої округи УССР, інр., в тому часі, як населення України гинуть голодом, як в руїні лежать міста і села, заявляє:

"В почуття гордості за свою країну, ми, депутати, як і весь радянський народ, зустріли повідомлення тов. Зверова про те, що в державному бюджеті на 1944 р. загальна сума витрат на фінансування народного комісаріату оборони і народного комісаріату воєнно-морського флоту передбачена в 128,4 млрд. крб." (там же).

Податки, позички, примусово стягнені з населення кожної республіки, лише в незначній частині призначається на потреби тих же республік. В "Законі про державний бюджет ССРС на 1944 р.", в статті 5 читаємо:

"Встановити на 1944 р. відрахування від загальносоюзних державних податків і доходів республіканські і місцеві бюджети в таких розмірах:

від надходжень по доходному податку з населення в бюджет РСФСР, УССР і т.д. (перерахову-

ється всі республіки - ред.) - 10%;

б/ від надходження по доходівому податку з колгоспів і сільськогосподарського податку з колгоспів і одноосібників - 25%;

в/ від надходження по військовому податку - 5%;

г/ від доходів машино-тракторних станцій в бюджеті всіх союзних республік, крім Узбецької ССР, - 25% і в бюджет Узбецької ССР - 10%;

д/ від суми державної позики, розміщеної серед населення, колгоспів - 15% (там же).

Про розміри експлуатації українського народу сталінською клікою шляхом підписування "позик" т.зв. "добровільних датків у фонд Червоної Армії", у фонд "оборони", можуть свідчити цифри, наведені Хрущовим на VI сесії верх. ради УССР 1. IV. 1944 р.:

"Трудаці Радянської України за короткий час внесли до фонду оборони нашої країни 500 млн. крб.

... Ми маємо багато випадків, коли окремі трудячі - колгоспники, робітники, інтелігенти внесли по 50-100 і більше тисяч карбованців".

Запитаємо: чи по трьох річній гітлерівській окупації український колгоспник, чи робітник, чи інтелігент були спроможні, не позбуваючись останніх необхідних предметів свого особистого майна, виплачувати "добровільно" 50, а то й 100 тисяч крб. в "фонд оборони"? Рідко, з певністю, забираючи навіть все силою, можна було б досягнути такої суми.

Особливо жорстоко експлуатується в період большевицької експлуатації українське село. Хрущов на згадуваній нами сесії верх. ради УССР говорив:

"Наші колгоспники всіма способами переховували свій хліб від німецьких грабіжників. І як тільки ЧА визволила села, колгоспники відразу ж поспішали дати їй свої лишки хліба".

Про те, як колгоспники "поспішали дати свої лишки хліба ЧА", виразніше говорить в організаційному звіті зі Східних областей УССР:

"Уряд під маркою всяких поставок почав забирати від людей хліб. Були утворені комісії, які ходили і вишукували хліб. Наказ був такий, що ко-

ли в селянина є 1 пуд зерна, то пів пуда остави-
ти, а пів забрати. Таким способом забрано у лю-
дей все зерно і багато людей лишилося зовсім без
хліба". В українських колгоспників, по-верварськи
огреблених вже гітлерівськими окупантами, останні
лишки забрали сталінські імперіялісти. Народ
оставили без хліба.

Хліб в колгоспників забирається під різними
видами. Забирається його у "фонд перемоги", у
"фонд допомоги", у "насінний фонд" для колгоспни-

ків. Найважливішою умовою для підготовки до весня-
ної сівби є створення насінних фондів. Багато
колгоспників визволених районів прийшли на допо-
могу своїм колгоспам і хочуть діяти насіння з сво-
їх останніх запасів" (Хрущов, відр. наші).

Вказуючи джерела, які повинні дати насінний
фонд, Хрущов далі говорить:

"Організація на строго добровільних засадах
міжколгоспного обміну... а також позичання і
визakupлення насіння у колгоспників допоможуть
знайти насіння на місці".

Викорення колгоспного господарства мало
відбутися майже виключно за рахунок цих мізерних
запасів, що їх українська колгоспниця зуміла збе-
регти перед гітлерівськими грабійниками, для жданих
власного прохарчування.

Не саме лише зерно забрели сталінські імпері-
ялісти від українських селян. Вони огребали се-
лян також з худоби і свиней:

"Колгоспники, бажаючи якомога скорше віднови-
ти колгоспні тваринницькі ферми, - бреше сталін-
ський гауляйтер Україна Хрущов, - продали і че-
редали колгоспам значну кількість худоби.

В 1943 р. законтрактовано 367 тисяч голів худоби
в тому числі - 340 тис. голів, порослят - 23
тис. голів. В 1944 р. необхідно законтракувати
великої рогатої худоби - 350 тис. голів, свиней -
41 тис. голів, овець - 47 тис. голів...".

Для того, щоб колгоспи змогли виконати поставлене завдання
по розведенні худоби, рекомендується організувати
виведення мурчат у колгоспників для колгоспних

92

бери. Коім виробування птиці в колгоспах, кожний колгоспник повинен виростити на місяць не менше як 10 голів птиці".

Новови особистого користування колгоспників уживаються на пильових роботах як тяглова сила. Беручи до уваги брак корму для корів і їх важку працю в плугі, нпр., можемо згорі сказати, що молочність цих коров колгоспників буде мінімальна. При такому стані безпеки не можна віднайти високі концентрати молока у формі обов'язкової поставки.

Сталінські окупанти забирають отже українському колгоспникові і хліб, і необхідне молоко.

Перед українським народом стає знов жахливе жарво голоду.

Враховуючи експлуатацію сталінською клікою українського села сьогодні, не можемо допустити жодин по-бандитському безлиний факт. Йдеться саме про т. зв. "допомогу союзово уряду сільському господарству України", про яку так багато сьогодні брешуть всі агенти сталіна в УРСР.

За рішенням раднарккому Союзу ССР в 1943 р. завезено до колгоспів Ворошиловоградської, Харківської, Сталінської і Сумської областей: свиней - 6465 голів, овець - 30 тисяч 264 голів, кіз - 5,000 голів, птиці - 100,000 шт.

В 1944 р. завозиться до колгоспів Української ССР: великої рогатої худоби - 220,000 голів, овець - 50,000 голів, коней - 27,000 голів.

За рішенням раднарккому Союзу ССР і як вкп/6/ завезено і завозиться до весняної сівби в мте Радянської України 4752 трактори, в тому числі повертаються 1229 тракторів, до належать мте-ам України евакуйованих 1941 р., завозиться 1550 тракторних плугів... 535 металорізальних верстатів...

За рішенням раднарккому Союзу ССР для відновлення радгоспів жижкж Лівобережних районів завозиться тракторів 2,100 штук, комбайнів - 200 шт., моторів до комбайнів 639 штук. До колгоспів завозиться: великої рогатої худоби - 24,070 голів, свинюматок - 3,326 голів, овець - 36,000 голів, коней робочих - 6,480 голів, коней племінних - 2,350 голів" (Хрушов).

Цей факт не можна інакше назвати, як по-бандитськи безликий. Чей же всім відомо, що, відступаючи з України, большевицькі імперіялісти евакуували майже всі мтс-ти тобто всі трактори, комбайни, плуги, евакуували всю худобу, свині, вівці, коні. З точки зору інтересів українського колгоспника це була грабівка. Тому навіть доходило до гострих ударів між колгоспниками і адміністративними органами. Тепер, замість говорити про поворот награваного в 1941 р. майна українських колгоспників і колгоспів, сталінські агенти безлично брешуть про "допомогу" союзного уряду сільському господарству України. Беручи до уваги кількість повернутих тракторів, комбайнів, худоби, овець, треба запитати, скільки тисяч штук тракторів, скільки тисяч штук голів худоби вивезено з України в 1941 р. скільки майна українських селян лишилося на сході? Бо ж іба ж це можна прийняти за правду, щоб з 1925 мтс-ів, існуючих в 1940 р. в УРСР з 90,000 тракторами, евакуйовано в 1941 р. на схід лише 39 тис. з 1329 тракторами, як про це бреше Хрущов? Шум сталінських агентів докруги г. зв. "допомоги" - це одна суцільна безлима бандитська брехня.

Одначе, навіть саме ця брехня, яку ми тільки що наводили, кидає деяке світло на характер сталінської "допомоги" українським господарством. Згідно даних, наведених там Хрущовим, в мтс-их советської України завозиться 4,752 трактори. В радгоспи Дніпропетровських районів завозиться 2,100 штук тракторів. У випадку живого інвентаря до колгоспів УРСР в 1944 р. завозиться: великої рогатої худоби 30,000 голів, овець - 50,000 голів, коней - 7,000 голів, свиноматок - 3,325. Отже з загальної кількості тракторів, завезених в УРСР 31,3% завезено в радгоспи; з загальної кількості великої рогатої худоби, завезеної в УРСР 44,4% завезено в радгоспи; з загальної кількості овець, туди завезено 41,8%, з загальної кількості коней - 48%. В радгоспи завезено також 3,315 голів свиноматок, чого не бачимо в г. зв. "допомога колгоспам УРСР". Радгоспи ж України, згідно даних наведених Хрущовим,

становили в 1940 р. лише 8,2% загальної кількості колгоспів УРСР (875 радгоспів проти 27,742 колгоспів в УРСР в 1940 р.). Отже, розміри т. зв. "допомоги" союзного уряду радгоспам України, тобто державним господарствам, якими розпоряджається виключно правляча імперіялістична кліка, багато разів перевищують розміри такої ж нібито "допомоги" колгоспам і колгоспникам України.

Найбільш жакливих розмірів набирає сьогодні в СРСР, а особливо в наслідок діяння перераховуваних вже нами тут різних інших факторів, в Україні, експлуатація людської праці. Жорстокість цієї експлуатації ще поглиблюється тим, що основним робітником в СРСР сьогодні робітником сільського господарства, промисловості, транспорту, а сьогодні жінка і підліток.

Міліони чоловіків кинула імперіялістична кліка на фронти. Вони опорожнили міліони місць при верстатах, у фабриках, заводах, шахтах, рудниках, в сільському господарстві, в транспорті. Ця сама (большевицька) кліка загнала на опорожнені місця міліони жінок і дітей.

"В Донбасі почався видатний рух жінок за оволодіння професій вибійника. Десятки і сотки жінок йдуть у шахти, щоб дати країні більше вугілля, щоб швидко відбудувати Донбас" (Хрущов).

"Соціалістичні форми організації праці в колгоспах дали можливість найбільш певно використати наявні трудові ресурси колгоспників, підвищити продуктивність праці, змінити таким чином чоловіків, що пішли на фронт. Жінка-колгоспниця, що і колгоспний лад забезпечив рівноправне становище з чоловіком, стала основою і вирішальною силою в колгоспному виробництві. Виробіток трудовнів на одну жінку-колгоспницю збільшився на час війни в порівнянні з мирним часом, нпр., в Московській обл. з 166 трудовнів до 248 трудовнів, або на 49%, в Молотовській обл. з 197 до 305 трудовнів - на 55%".

"Сильно зросла трудова активність підлітків. В минулому році було організовано в колгоспах 60,000 молодіжних ланок високого врожаю, що об'єднали 475 тис. молодих колгоспників" ("Радянська Україна", від 4. III. 1945 р., № 44).

В погоні за якомога більшою продукцією для забезпечення імперіалістичного жорстокого фронту, в погоні за здобуттям додаткових коштів для фінансування імперіалістичної війни сталінська кліка витискала останні поти з робітників, жінок і дітей, заставляючи їх організувати соцзмагання за підвищення продуктивності праці, заставляючи директорів підприємств змагатися за обниження собівартості продукції.

На Харківському турбогенераторному заводі з ініціативи двох робітниць-фризеровниць пошався рух багатверстатників. Самі вони працюють кожна на трьох ~~завод~~ верстатах. І виробляють близько 1500% норми. Бригада вибійників Ольги Скрипок, Козицької і Татчук на шахті перевиковує норму більш 150%.

На Харківському заводі "Серп і молот" електрозварниця Горнякова виконує завдання на 180%. На іншому заводі дружина фронтівика Крулева дає 230% норми. На цьому ж заводі комсомольсько-молодіжні бригади Боквої і Голуботникової перейшли на обслуговування трьох верстатів і кожна з них виконує норму на 200-300% (Блок-нот агітатора, № 4/10/).

На шахтах Донбасу шириться соцзмагання робітників, зайнятих на відбудованих роботах вибійників, зарубіжників, наваловиїльників, і саночників. По комбінату "Сталінвугілля" змагається 2731 бригада. Звання "майстер вугілля в дні вітчизняної війни" присвоєно для 2,100 чоловік. По комбінату "Ворошиловградвугілля" змагається 903 бригади (Хрудов).

Процедура закінчування соцзмаганнями така, що тут дійсно наставлення до праці і наміченої норми робітникам — змагунам — ні причому. Її розуміється як норму, насильно накинену до виконання, правлячою клікою. Соцзмагання в умовах сталінського соціалізму — такий самий засіб експлуатації фізичних сил робітника, його праці, такий самий, говорячи словами Маркса, "потогінний засіб", як акордова праця в капіталістичному світі. Його посилено примінюється сьогодні в СРСР до жінок і дітей, посилено примінюється до українських жінок і дівчат на шахтах Донбасу і рудниках Кривого Рогу, на колгоспних землях і в колгоспних формах України.

Знеючи дуже добре про відносини, які панують

44

В промисловості, населення села не хоче їхати туди на працю. Адміністративні органи силою ловлять і вивозять людей в шахти і заводи.

В зв'язку з представленням промисловості на воєнне виробництво населення СРСР сильно відчуває брак товарів шифжитиу. Найбільший брак цих товарів відчуває сьогодні населення України, яке два рази в продовж цієї війни вже пережило фронт з усіма його наслідками.

Характеризуючи, отже, сьогоднішні внутрішні умови життя в УССР, як і в СРСР взагалі, не можна не говорити про голод, непосильну працю жінок і дітей, про загальну нужду. Такою, власне, є сьогоднішня дійсність в УССР. Сталінська імперіялістична кліска щоб підкорити Європу і світ і в той спосіб задоволювати свою жадобу панування і грабажі, вже сьогодні вебирає від народу хліб, жорстокими законами приковує робітника до верстату і витискає з нього всі сили, зставляє його жити в найбільш примітивних з кожного відношенні умовах.

Ми закінчуємо свій далеко неповний розгляд колоніальної господарської політики сталінсько-большевицької імперіялістичної кліки в Україні. Він далеко неповний тому, що ми зовсім оминули ще лише затеркнули розгляд цієї політики в таких важливих ділянках, як, нпр., в галузі транспорту, фінансів, лісового господарства тощо. Ми собі і не ставимо завдання дати повний, вичерпний образ експлуатаційної політики сталінських імперіялістів в Україні. Таке завдання в сьогоднішній наших революційних умовах було б не під силу авторові чи колективові друзів, які тими справами займаються. Нам ішлося лише про те, щоб вказати на найбільш виразні в тому відношенні факти, факти, які, як з точки зору інтересів українського народу, так і з точки зору міжнародної справедливості "кричать до неба о пімсту" і які сталінська імперіялістична кліка, через підкуплення собою писак, холуїв, старасться закрити, замаскувати. Нам ішлося про здемаскування брехні сталінських агентів лише в

в тих місцях, що в них вона майже очевидна, і про показання тут справжньої, нефарбованої дійсності, дійсності такої, якою її зробили найбільші вороги всіх волелюбних народів - сталінські імперіялісти. Ця дійсність в простих же переконався уважний читач цих рядків - це не "квітуча Радянська Україна", як про це брешуть сталінські наймити, а Україна - терен жакливої господарської експлуатації, Україна - колонія імперіяльного сталінського московського центру, Україна - І н д і я с т а л і н с ь к о г о С С С Р. Ця дійсність - це не "надливе, радісне і заможне життя" українського народу в советській Україні, а бандитська грабів народу з його багатств, майна, це жадлива, каторжна, найнижчеоплачувана праця українського народу - праця жінок, дітей, це загальна нужда, голод... А над усім тим єдиний стимул для експлуатованого народу збоку його грабівників - терор... Помогти читачеві саме бачити цю справжню дійсність в її найбільш трагічних місцях - було наше завдання.

Україна - по-варварськи експлуатована імперіалістичною сталінською клікою колонія; - така дійсність нашого сьогодні. Це дійсність таког нашого вчора в складі царської і других імперій. Такою не сміє бути дійсність нашого з а в т р а! Вона мусить бути дійсністю справді надливо, радісного, вільного українського народу. Замінити дійсність нашого колоніального сьогодні дійсністю нашого справді надливого, вільного завтра може лише шляхом переможно закінченої визвольної-революційної боротьби українського народу проти бльшевизських імперіялістів за Українську Самостійну Соборну Державу, шляхом переможно закінченої визвольної боротьби поневолених народів за систему вільних, національних держав у світі.

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 45
(сорок п'ять) _____ аркушів;
у тому числі літерні номери _____;
пропущені номери _____
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Тогодан. ешеу. _____
Посада _____
20. 06. 2018 року _____
(підпис)

Г. Мелу _____
(ініціали (ініціал імені), прізвище)